

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 14ης Δεκεμβρίου 2005*

Στην υπόθεση T-69/00,

Fabbrica italiana accumulatori motocarri Montecchio SpA (FIAMM), με έδρα
το Montecchio Maggiore (Ιταλία),

Fabbrica italiana accumulatori motocarri Montecchio Technologies, Inc.
(**FIAMM Technologies**), με έδρα το East Haven, Delaware (Ηνωμένες Πολιτείες),

εκπροσωπούμενες από τους I. Van Bael, A. Cevese και F. Di Gianni, δικηγόρους, με
τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

ενάγουσες,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενου από τους G. Maganza,
J. Huber, F. Ruggeri Laderchi και S. Marquardt,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

και

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης, αρχικώς, από τους P. Kuijper, L. Gussetti, V. Di Bucci, C. Brown και E. Righini και, εν συνεχεία, από τους P. Kuijper, L. Gussetti, V. Di Bucci και E. Righini, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

εναγομένων,

υποστηριζομένων από το

Βασίλειο της Ισπανίας, εκπροσωπούμενο, αρχικώς, από τη R. Silva de Lapuerta και, εν συνεχεία, από τον E. Braquehais Conesa, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνον,

με αντικείμενο αγωγή αποζημιώσεως για την αποκατάσταση της ζημίας που απορρέει, όπως υποστηρίζεται, από τον πρόσθετο δασμό του οποίου η επιβολή από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής επί των εισαγωγών στασίμων συσσωρευτών των εναγουσών επετράπη από το όργανο επιλύσεως διαφορών του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), κατόπιν της διαπιστώσεως του ασυμβιβάστου του κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανανών με τις συμφωνίες και τα μνημόνια που έχουν προσαρτηθεί στη Συμφωνία περί ιδρύσεως του ΠΟΕ,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, P. Lindh, J. Azizi, J. Pirrung, H. Legal, R. García-Valdecasas, V. Tiili, J. D. Cooke, A. W. H. Meij, M. Βηλαρά και N. Forwood, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν των συνεδριάσεων της 11ης Μαρτίου 2003 και της 26ης Μαΐου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- 1 Στις 15 Απριλίου 1994, η Κοινότητα υπέγραψε την τελική πράξη περί περατώσεως των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης, τη Συμφωνία περί ιδρύσεως του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), καθώς και το σύνολο των συμφωνιών και μνημονίων που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα 1 έως 4 της Συμφωνίας περί ιδρύσεως του ΠΟΕ (στο εξής: συμφωνίες ΠΟΕ).

- 2 Μετά την υπογραφή των ως άνω συμφωνιών, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 94/800/ΕΚ, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994), καθόσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της (ΕΕ L 336, σ. 1).

- 3 Όπως προκύπτει από το προοίμιο της Συμφωνίας περί ιδρύσεως του ΠΟΕ, τα συμβαλλόμενα μέρη είχαν την πρόθεση να συνάψουν συμφωνίες «προβαίνοντας σε αμοιβαίες και ευνοϊκές για όλα τα μέρη διευθετήσεις με σκοπό την ουσιαστική μείωση των δασμών και άλλων φραγμών στο εμπόριο και την κατάργηση της διακριτικής μεταχείρισης στις διεθνείς εμπορικές σχέσεις».

- 4 Το άρθρο II, παράγραφος 2, της Συμφωνίας περί ιδρύσεως του ΠΟΕ προβλέπει τα εξής:

«Οι συμφωνίες και οι συναφείς νομικές πράξεις που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα 1, 2 και 3 [...] αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας συμφωνίας και δεσμεύουν όλα τα μέρη.»

- 5 Το άρθρο XVI, που τιτλοφορείται «Διάφορες διατάξεις», της Συμφωνίας περί ιδρύσεως του ΠΟΕ προβλέπει, στην παράγραφο 4, τα εξής:

«Κάθε κράτος μέλος υποχρεούται να διασφαλίζει ότι οι νόμοι, οι ρυθμίσεις και οι διοικητικές του διαδικασίες συμβαδίζουν με τις υποχρεώσεις του, όπως αυτές προβλέπονται στις επισυναπτόμενες συμφωνίες.»

- 6 Εξάλλου, το μνημόνιο συμφωνίας σχετικά με τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν την επίλυση των διαφορών (στο εξής: ΜΕΔ), που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 2 της Συμφωνίας περί ιδρύσεως του ΠΟΕ, διευκρινίζει, στην παράγραφο 2, τελευταία περίοδος, του άρθρου του 3, που τιτλοφορείται «Γενικές διατάξεις»:

«Οι συστάσεις και οι αποφάσεις του [οργάνου επίλυσεως διαφορών] δεν είναι δυνατόν να αυξήσουν ή να μειώσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στις καλυπτόμενες συμφωνίες».

- 7 Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 7, του ΜΕΔ:

«Προτού να ασκηθεί προσφυγή, τα μέλη εξετάζουν τη σκοπιμότητα ανάληψης δράσεων στο πλαίσιο των σχετικών διαδικασιών. Στόχος του μηχανισμού επίλυσης διαφορών είναι η εξασφάλιση της θετικής επίλυσης των διαφορών. Προτιμούνται σαφώς λύσεις αμοιβαία αποδεκτές στους διαδίκους και σύμφωνες με τις καλυπτόμενες συμφωνίες. Ελλείψει αμοιβαία αποδεκτών λύσεων, πρώτος στόχος του μηχανισμού επίλυσης διαφορών είναι, συνήθως, η εξασφάλιση της ανάκλησης των σχετικών μέτρων, εάν αυτά αποδεικνύεται ότι αντιβαίνουν στις διατάξεις οποιασδήποτε από τις καλυπτόμενες συμφωνίες. Η προσφυγή στις διατάξεις αντισταθμιστικού ανταλλάγματος είναι δυνατή μόνο σε περίπτωση που η άμεση ανάκληση του μέτρου είναι πρακτικώς αδύνατη, και προσωρινή, μέχρις ότου ανακληθεί το μέτρο που αντιβαίνει σε καλυπτόμενη συμφωνία. Η τελευταία δυνατότητα που παρέχεται βάσει του [ΜΕΔ] στο μέρος που επικαλείται τις διαδικασίες επίλυσης διαφορών είναι το δικαίωμα αναστολής της εφαρμογής παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων στο πλαίσιο των καλυπτομένων συμφωνιών σε διακριτική βάση εις βάρος του άλλου μέλους, υπό τον όρο χορήγησης σχετικής άδειας από το [όργανο επίλυσεως διαφορών]».

- 8 Το άρθρο 7 του ΜΕΔ προβλέπει ότι ειδικές ομάδες διατυπώνουν συμπεράσματα κατάλληλα να βοηθήσουν το όργανο επίλυσης διαφορών (στο εξής: ΟΕΔ) να προβαίνει σε συστάσεις ή να λαμβάνει αποφάσεις επί των ζητημάτων των οποίων έχει επιληφθεί το ως άνω όργανο. Σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 7, του ΜΕΔ, εάν οι διάδικοι δεν καταλήξουν σε αμοιβαία ικανοποιητική λύση, η ειδική ομάδα υποβάλλει τα πορίσματά της υπό μορφή έκθεσης στο ΟΕΔ.
- 9 Το άρθρο 17 του ΜΕΔ προβλέπει τη σύσταση από το ΟΕΔ ενός μονίμου δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου στο οποίο υποβάλλονται εφέσεις που αφορούν υποθέσεις ειδικών ομάδων.
- 10 Σύμφωνα με το άρθρο 19 του ΜΕΔ, σε περίπτωση που μια ειδική ομάδα ή το δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο συμπεραίνει ότι ένα μέτρο είναι ασυμβίβαστο με μια συμφωνία ΠΟΕ, συστήνει στο ενδιαφερόμενο μέλος να αναπροσαρμόσει το μέτρο ώστε να συμβαδίζει προς τη σχετική συμφωνία. Πέραν των συστάσεών τους, η ειδική ομάδα ή το δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο δύνανται να προτείνουν τρόπους κατά τους οποίους το ενδιαφερόμενο μέλος θα ήταν δυνατόν να υλοποιήσει τις εν λόγω συστάσεις.
- 11 Σύμφωνα με το άρθρο 21, παράγραφος 1, του ΜΕΔ, που τιτλοφορείται «Παρακολούθηση της εφαρμογής των συστάσεων και αποφάσεων», η ταχεία συμμόρφωση με τις συστάσεις ή αποφάσεις του ΟΕΔ είναι ουσιαστικής σημασίας προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική επίλυση των διαφορών προς όφελος όλων των μελών.
- 12 Δυνάμει του άρθρου 21, παράγραφος 3, του ΜΕΔ, το ενδιαφερόμενο μέλος που αδυνατεί να συμμορφωθεί άμεσα προς τις συστάσεις και αποφάσεις του ΟΕΔ διαθέτει εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο καθορίζεται, ενδεχομένως, μέσω υποχρεωτικής διαιτησίας.

- 13 Σε περίπτωση διαφωνίας ως προς την ύπαρξη μέτρων ή ως προς το αν συμβιβάζονται με μια συμφωνία ΠΟΕ μέτρα που λαμβάνονται προς συμμόρφωση με τις συστάσεις ή αποφάσεις του ΟΕΔ, το άρθρο 21, παράγραφος 5, του ΜΕΔ διευκρινίζει ότι η εν λόγω διαφορά ρυθμίζεται σύμφωνα με τις διαδικασίες επίλυσης διαφορών που καθορίζονται από το ΜΕΔ, με προσφυγή, όταν είναι δυνατόν, στην αρχική ειδική ομάδα.
- 14 Σύμφωνα με το άρθρο 21, παράγραφος 6, του ΜΕΔ, το ΟΕΔ παρακολουθεί την εφαρμογή των εγκεκριμένων συστάσεων ή αποφάσεων και, εκτός αν το ΟΕΔ αποφασίσει διαφορετικά, το θέμα της εφαρμογής των συστάσεων ή αποφάσεων εγγράφεται στην ημερήσια διάταξη της συνεδριάσεως του ΟΕΔ έξι μήνες μετά την ημερομηνία καθορισμού του προβλεπομένου στην παράγραφο 3 ευλόγου χρονικού διαστήματος και παραμένει στην ημερήσια διάταξη του ΟΕΔ μέχρις ότου επιλυθεί.
- 15 Το άρθρο 22 του ΜΕΔ, που τιτλοφορείται «Παροχή αντισταθμιστικών ανταλλαγμάτων και αναστολή των παραχωρήσεων», προβλέπει τα εξής:

«1. Η παροχή αντισταθμιστικών ανταλλαγμάτων και η αναστολή των παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων αποτελούν προσωρινά μέτρα που λαμβάνονται σε περίπτωση που οι συστάσεις και οι αποφάσεις δεν εφαρμόζονται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος. Ωστόσο, ούτε η παροχή αντισταθμιστικών ανταλλαγμάτων ούτε η αναστολή των παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων δεν προτιμώνται έναντι της πλήρους εφαρμογής σύστασης για τη συμμόρφωση μέτρου με τις καλυπτόμενες συμφωνίες. Τα αντισταθμιστικά ανταλλάγματα αποτελούν εθελοντικά μέτρα και, όταν παρέχονται, είναι σύμφωνα με τις καλυπτόμενες συμφωνίες.

2. Εάν το ενδιαφερόμενο μέλος δεν επιτύχει τη συμμόρφωση ενός μέτρου που απεδείχθη ασυμβίβαστο με καλυπτόμενη συμφωνία, ή τη συμμόρφωσή του με τις συστάσεις και αποφάσεις εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος που καθορίζεται βάσει του άρθρου 21 παράγραφος 3, το μέλος αυτό, εάν ζητηθεί, και όχι αργότερα

από το πέρας του ευλόγου χρονικού διαστήματος, προβαίνει σε διαβουλεύσεις με οποιοδήποτε μέρος έχει επικαλεσθεί τις διαδικασίες επίλυσης διαφορών, προκειμένου να συμφωνηθούν αμοιβαία αποδεκτά αντισταθμιστικά ανταλλάγματα. Εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία για την παροχή ικανοποιητικού αντισταθμιστικού ανταλλάγματος, εντός είκοσι ημερών από το πέρας του ευλόγου χρονικού διαστήματος, κάθε μέλος που έχει επικαλεσθεί τις διαδικασίες επίλυσης διαφορών δύναται να ζητήσει τη χορήγηση άδειας από το ΟΕΔ για να αναστείλει έναντι του ενδιαφερόμενου μέλους την εφαρμογή παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων που απορρέουν από τις καλυπτόμενες συμφωνίες.

3. Προκειμένου να επιλέξει τις παραχωρήσεις ή άλλες υποχρεώσεις που θα αναστείλει, ο καταγγέλλων εφαρμόζει τις ακόλουθες αρχές και διαδικασίες:

- α) η γενική αρχή είναι η εξής: ο καταγγέλλων οφείλει κατ' αρχήν να προβεί στην αναστολή των παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων όσον αφορά τον ίδιο τομέα με αυτόν στον οποίο η ειδική ομάδα ή το δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο διαπίστωσε παράβαση ή τυχόν μερική ή ολική αναίρεση των οφελών·
- β) σε περίπτωση που το εν λόγω μέλος θεωρεί ότι δεν είναι εφικτή ή αποτελεσματική η αναστολή των παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων όσον αφορά τον ίδιο τομέα, δύναται να προβεί σε αναστολή των παραχωρήσεων ή λοιπών υποχρεώσεων στο πλαίσιο άλλων τομέων που καλύπτονται από την ίδια συμφωνία·
- γ) εάν το εν λόγω μέλος θεωρεί ότι δεν είναι εφικτή ή αποτελεσματική η αναστολή παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων όσον αφορά τους λοιπούς τομείς στο πλαίσιο της ίδιας συμφωνίας, και ότι οι περιστάσεις είναι αρκετά σοβαρές, δύναται να επιδιώξει την αναστολή παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων στο πλαίσιο άλλης καλυπτόμενης συμφωνίας·

[...]

4. Το επίπεδο της αναστολής των παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων για το οποίο χορηγείται άδεια από το ΟΕΔ αντιστοιχεί στο επίπεδο μερικής ή ολικής αναίρεσης των οφελών.

[...]

6. Σε περίπτωση που ισχύουν οι συνθήκες που περιγράφονται στην παράγραφο 2, το ΟΕΔ, κατόπιν αιτήσεως, χορηγεί άδεια για την αναστολή των παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων εντός τριάντα ημερών από το πέρας του ευλόγου χρονικού διαστήματος, εκτός εάν το ΟΕΔ αποφασίσει με συναίνεση την απόρριψη της αίτησης. Ωστόσο, εάν το ενδιαφερόμενο μέλος έχει αντιρρήσεις ως προς το προτεινόμενο επίπεδο αναστολής, ή ισχυρίζεται ότι δεν τηρήθηκαν οι αρχές και οι διαδικασίες που αναφέρονται στην παράγραφο 3 όταν ο καταγγέλλων ζήτησε άδεια αναστολής των παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων [...], το θέμα παραπέμπεται σε διαιτησία. Η διαδικασία της διαιτησίας αναλαμβάνεται από την αρχική ειδική ομάδα, σε περίπτωση που είναι διαθέσιμα τα μέλη, ή από διαιτητή που ορίζεται από το γενικό διευθυντή, και ολοκληρώνεται εντός εξήντα ημερών μετά το πέρας του ευλόγου χρονικού διαστήματος. Οι παραχωρήσεις ή άλλες υποχρεώσεις δεν αναστέλλονται κατά τη διάρκεια της διαιτησίας.

7. Ο διαιτητής, ενεργώντας σύμφωνα με την παράγραφο 6, δεν εξετάζει τη φύση των παραχωρήσεων ή των άλλων υποχρεώσεων που θα ανασταλούν, αλλά κρίνει κατά πόσον το επίπεδο των εν λόγω παραχωρήσεων αντιστοιχεί στο επίπεδο ολικής ή μερικής αναίρεσης οφελών [...]. Τα μέρη δέχονται την απόφαση του διαιτητή ως οριστική και τα μέλη δεν προβαίνουν σε δεύτερη διαιτησία. Το ΟΕΔ ενημερώνεται, αμελλητί, σχετικά με την απόφαση του διαιτητή και χορηγεί κατόπιν αίτησης άδεια για την αναστολή των παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων, όταν η αίτηση είναι σύμφωνη με την απόφαση του διαιτητή, εκτός εάν το ΟΕΔ αποφασίσει με συναίνεση την απόρριψη της αίτησης.

8. Η αναστολή των παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων είναι προσωρινή και εφαρμόζεται μόνον έως ότου καταργηθεί το μέτρο που απεδείχθη ότι δεν είναι σύμφωνο με καλυπτόμενη συμφωνία ή έως ότου το μέλος, το οποίο οφείλει να εφαρμόσει συστάσεις ή αποφάσεις, εξεύρει λύση ως προς το θέμα της μερικής ή ολικής αναίρεσης οφελών, ή επιτευχθεί αμοιβαίως ικανοποιητική λύση. Σύμφωνα με το [άρθρο 21, παράγραφος 6, του ΜΕΔ], το ΟΕΔ συνεχίζει να παρακολουθεί την εφαρμογή εγκεκριμένων συστάσεων ή αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που έχουν παρασχεθεί αντισταθμιστικά ανταλλάγματα ή που έχουν ανασταλεί παραχωρήσεις ή άλλες υποχρεώσεις, αλλά δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή συστάσεις για τη συμμόρφωση του μέτρου με τις καλυπτόμενες συμφωνίες.

[...]»

Ιστορικό της διαφοράς

- 16 Στις 13 Φεβρουαρίου 1993, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 404/93, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 47, σ. 1, στο εξής: ΚΟΑ μπανάνας). Το καθεστώς των συναλλαγών με τα τρίτα κράτη που θεσπίστηκε με τον τίτλο IV του ως άνω κανονισμού προέβλεπε προτιμησιακές διατάξεις υπέρ των μπανανών καταγωγής ορισμένων κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) που έχουν συνυπογράψει την τέταρτη σύμβαση ΑΚΕ-ΕΟΚ της Λομέ της 15ης Δεκεμβρίου 1989 (ΕΕ 1991, L 229, σ. 3).
- 17 Κατόπιν καταγγελιών οι οποίες κατατέθηκαν τον Φεβρουάριο του 1996 ενώπιον του ΟΕΔ από πολλά μέλη του ΠΟΕ, στα οποία περιλαμβάνονται ο Ισημερινός και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, η ειδική ομάδα που συστάθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του ΜΕΔ υπέβαλε, στις 22 Μαΐου 1997, τις εκθέσεις της με τις οποίες κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το καθεστώς εισαγωγής της ΚΟΑ μπανάνας ήταν ασυμβίβαστο με τις δεσμεύσεις που είχε αναλάβει η Κοινότητα στο πλαίσιο των

συμφωνιών ΠΟΕ. Επίσης, οι εκθέσεις που κατήρτισε η ειδική ομάδα συνέστησαν να καλέσει το ΟΕΔ την Κοινότητα να επιτύχει τη συμμόρφωση του ως άνω καθεστώτος με τις υποχρεώσεις που αυτή υπέχει στο πλαίσιο των συμφωνιών ΠΟΕ.

- 18 Κατόπιν εφέσεως που άσκησε η Κοινότητα, το μόνιμο δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο επιβεβαίωσε κατ' ουσίαν, στις 9 Σεπτεμβρίου 1997, τα συμπεράσματα της ειδικής ομάδας και συνέστησε να καλέσει το ΟΕΔ την Κοινότητα να επιτύχει τη συμμόρφωση των επίδικων κοινοτικών διατάξεων με τις συμφωνίες ΠΟΕ.
- 19 Στις 25 Σεπτεμβρίου 1997, οι εκθέσεις της ειδικής ομάδας και του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου εγκρίθηκαν από το ΟΕΔ.
- 20 Στις 16 Οκτωβρίου 1997, η Κοινότητα ενημέρωσε το ΟΕΔ, σύμφωνα με το άρθρο 21, παράγραφος 3, του ΜΕΔ, ότι επρόκειτο να τηρήσει πλήρως τις διεθνείς δεσμεύσεις της.
- 21 Στις 17 Νοεμβρίου 1997, τα καταγγέλλοντα κράτη ζήτησαν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 21, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του ΜΕΔ, να καθορισθεί μέσω υποχρεωτικής διαιτησίας το εύλογο χρονικό διάστημα εντός του οποίου η Κοινότητα όφειλε να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις της.
- 22 Με διαιτητική απόφαση που δημοσιεύθηκε στις 7 Ιανουαρίου 1998, ο διαιτητής που επελήφθη του σχετικού ζητήματος δέχθηκε ότι το ως άνω εύλογο χρονικό διάστημα αφορά την περίοδο μεταξύ της 25ης Σεπτεμβρίου 1997 και της 1ης Ιανουαρίου 1999.
- 23 Το Συμβούλιο, εκδίδοντας τον κανονισμό (ΕΚ) 1637/98, της 20ής Ιουλίου 1998, για την τροποποίηση του κανονισμού 404/93 (ΕΕ L 210, σ. 28), τροποποίησε το καθεστώς των συναλλαγών με τα τρίτα κράτη όσον αφορά τις μπανάνες.

24 Το προοίμιο του κανονισμού 1637/98 ορίζει:

«(1) [...] απαιτούνται ορισμένες τροποποιήσεις του καθεστώτος των συναλλαγών με τις τρίτες χώρες, το οποίο περιλαμβάνεται στον τίτλο IV του κανονισμού [...] 404/93·

(2) [...]θα πρέπει να τηρηθούν οι διεθνείς δεσμεύσεις, οι οποίες αναλήφθηκαν από την Κοινότητα δυνάμει του [ΠΟΕ], καθώς επίσης και οι δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν έναντι των μερών που υπέγραψαν την τέταρτη σύμβαση ΑΚΕ-ΕΚ, με ταυτόχρονη επίτευξη των στόχων της [ΚΟΑ μπανάνας]·

[...]

(9) [...] θα πρέπει να εξεταστεί η λειτουργία του παρόντος κανονισμού μετά το πέρας επαρκούς δοκιμαστικής περιόδου·

[...]»

25 Στις 28 Οκτωβρίου 1998, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 2362/98, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού 404/93 σχετικά με το καθεστώς εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 293, σ. 32). Το εν λόγω νομοθέτημα περιλαμβάνει το σύνολο των αναγκαίων διατάξεων για την εφαρμογή του νέου καθεστώτος των συναλλαγών με τα τρίτα κράτη όσον αφορά τις μπανάνες, συμπεριλαμβανομένων των μεταβατικών μέτρων που δικαιολογούνται από την εγγύτατη έναρξη ισχύος των λεπτομερειών εφαρμογής του.

- 26 Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, εκτιμώντας ότι η Κοινότητα είχε θεσπίσει ένα καθεστώς εισαγωγής μπανανών που αποσκοπούσε στο να διατηρηθούν τα μη σύννομα στοιχεία του προηγούμενου καθεστώτος, κατά παράβαση των συμφωνιών ΠΟΕ και της απόφασεως της 25ης Σεπτεμβρίου 1997 του ΟΕΔ, δημοσίευσαν στο *Federal Register*, στις 10 Νοεμβρίου 1998, τον προσωρινό κατάλογο των προϊόντων καταγωγής κρατών μελών της Κοινότητας ως προς τα οποία σκόπευαν να επιβάλουν, ως αντίποινα, πρόσθετο δασμό επί των εισαγωγών.
- 27 Στις 21 Δεκεμβρίου 1998, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ανακοίνωσαν την πρόθεσή τους να επιβάλουν, από την 1η Φεβρουαρίου 1999 ή, το αργότερο, από τις 3 Μαρτίου 1999, δασμούς σε ποσοστό 100 % επί των εισαγωγών των κοινοτικών προϊόντων που περιέχονται σε κατάλογο τον οποίο κατήρτισε η αμερικανική διοίκηση.
- 28 Στις 14 Ιανουαρίου 1999, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ζήτησαν από το ΟΕΔ, δυνάμει του άρθρου 22, παράγραφος 2, του ΜΕΔ, τη χορήγηση αδείας για να αναστείλουν έναντι της Κοινότητας και των κρατών μελών της την εφαρμογή δασμολογικών παραχωρήσεων και συναφών υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (GATT) του 1994 και από τη Γενική Συμφωνία για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (GATS), για ποσό εμπορικών συναλλαγών 520 εκατομμυρίων αμερικανικών δολαρίων (USD).
- 29 Κατά τη συνεδρίαση του ΟΕΔ που διεξήχθη από τις 25 Ιανουαρίου 1999 έως την 1η Φεβρουαρίου 1999, η Κοινότητα αμφισβήτησε το ως άνω ποσό, για τον λόγο ότι δεν αντιστοιχούσε στο επίπεδο μερικής ή ολικής αναιρέσεως των οφελών την οποία υπέστησαν οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και υποστήριξε ότι δεν τηρήθηκαν οι αρχές και οι διαδικασίες που καθορίζονται στο άρθρο 22, παράγραφος 3, του ΜΕΔ.
- 30 Στις 29 Ιανουαρίου 1999, το ΟΕΔ αποφάσισε, κατόπιν αιτήσεως της Κοινότητας, να παραπέμψει το ανωτέρω ζήτημα στη διαιτησία της αρχικής ειδικής ομάδας, βάσει του άρθρου 22, παράγραφος 6, του ΜΕΔ, και ανέστειλε την αίτηση των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής για τη χορήγηση αδείας έως τον προσδιορισμό του συγκεκριμένου ποσού των δασμών που επρόκειτο να επιβληθούν ως αντίποινα.

- 31 Στις 3 Μαρτίου 1999, η αμερικανική διοίκηση επέβαλε στους κοινοτικούς εξαγωγείς των προϊόντων που περιέχονται σε νέο κατάλογο που καταρτίστηκε με μέριμνα της ως άνω διοικήσεως την υποχρέωση να συστήσουν τραπεζική εγγύηση επί του 100 % της αξίας των σχετικών εισαγομένων προϊόντων.
- 32 Με απόφαση της 9ης Απριλίου 1999, οι διαιτητές εκτίμησαν, αφενός, ότι πολλές διατάξεις του νέου καθεστώτος εισαγωγής της ΚΟΑ μπανάνας είναι αντίθετες προς τις διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ, καθόρισαν σε 191,4 εκατομμύρια USD ετησίως το επίπεδο μερικής ή ολικής αναιρέσεως των οφελών την οποία υπέστησαν οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και θεώρησαν, αφετέρου, ότι η αναστολή, από τη χώρα αυτή, της εφαρμογής έναντι της Κοινότητας και των κρατών μελών της δασμολογικών παραχωρήσεων και συναφών υποχρεώσεων στο πλαίσιο της GATT (στο εξής: ΓΣΔΕ) του 1994 που αφορούν συναλλαγές ανωτάτου ποσού 191,4 εκατομμυρίων USD ετησίως είναι συμβατή με το άρθρο 22, παράγραφος 4, του ΜΕΔ.
- 33 Στις 7 Απριλίου 1999, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ζήτησαν από το ΟΕΔ, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 22, παράγραφος 7, του ΜΕΔ, τη χορήγηση αδειας για την επιβολή εισαγωγικών δασμών μέχρι του ως άνω ποσού.
- 34 Με ανακοινωθέν τύπου της 9ης Απριλίου 1999, ο United States Trade Representative (ο αρμόδιος για το εμπόριο ειδικός αντιπρόσωπος των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, στο εξής: ειδικός αντιπρόσωπος) ανακοίνωσε τον κατάλογο των προϊόντων που επιβαρύνονται με εισαγωγικούς δασμούς σε ποσοστό 100 %. Στον ως άνω κατάλογο προϊόντων, καταγωγής Αυστρίας, Βελγίου, Φινλανδίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Ελλάδας, Ιρλανδίας, Ιταλίας, Λουξεμβούργου, Πορτογαλίας, Ισπανίας, Σουηδίας ή Ηνωμένου Βασιλείου, περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, οι «συσσωρευτές μολύβδου, άλλοι από αυτούς που χρησιμοποιούνται για την εκκίνηση κινητήρων με έμβολο ή ως πρωτεύουσα πηγή ενέργειας για τα ηλεκτρικά οχήματα». Στον εν λόγω κατάλογο μνημονεύταν ότι ο ειδικός αντιπρόσωπος επρόκειτο να δημοσιεύσει την απόφαση περί επιβολής των δασμών σε ποσοστό 100 % στο *Federal Register* και ότι είχε την πρόθεση να ορίσει την 3η Μαρτίου 1999 ως ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της επιβολής των ανωτέρω δασμών.

- 35 Η ως άνω απόφαση, που δημοσιεύθηκε στις 19 Απριλίου 1999 στο *Federal Register* (τόμος 64, αριθ. 74, σ. 19209 έως 19211), εκδόθηκε βάσει του άρθρου 301 του Trade Act του 1974, σύμφωνα με το οποίο ο ειδικός αντιπρόσωπος λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα εάν διαπιστώσει την προσβολή των δικαιωμάτων που αντλούν οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής από μια εμπορική συμφωνία.
- 36 Από τη στήλη «Ημερομηνία ενάρξεως ισχύος» του προαναφερθέντος μέτρου προκύπτει ότι «[ο ειδικός αντιπρόσωπος] αποφάσισε ότι ο δασμός επί της αξίας σε ποσοστό 100 % επρόκειτο να επιβληθεί, από τις 19 Απριλίου 1999, επί των προϊόντων που διατέθηκαν προς κατανάλωση και εκείνων που αποσύρθηκαν από αποθήκη ενόψει της διαθέσεώς τους προς κατανάλωση, στις 3 Μαρτίου 1999 ή μετά την ημερομηνία αυτή».
- 37 Η ειδική ομάδα που συστάθηκε κατόπιν αιτήσεως του Ισημερινού στις 18 Δεκεμβρίου 1998, σύμφωνα με το άρθρο 21, παράγραφος 5, του ΜΕΔ, συνήγαγε επίσης, στις 6 Απριλίου 1999, ότι το νέο κοινοτικό καθεστώς εισαγωγής μπανανών είναι ασυμβίβαστο με τις διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ. Η έκθεση της ειδικής ομάδας εγκρίθηκε στις 6 Μαΐου 1999 από το ΟΕΔ.
- 38 Στις 19 Απριλίου 1999, το ΟΕΔ επέτρεψε στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής να επιβάλουν επί των εισαγωγών που προέρχονται από την Κοινότητα δασμούς μέχρι του ποσού συναλλαγών 191,4 εκατομμυρίων USD ετησίως.
- 39 Στις 25 Μαΐου 1999, η Κοινότητα αμφισβήτησε ενώπιον των οργάνων του ΠΟΕ τα αμερικανικά αντίποινα για την περίοδο από τις 3 Μαρτίου 1999 έως τις 19 Απριλίου 1999, λόγω, ιδίως, του ότι τα εν λόγω αντίποινα άρχισαν να ισχύουν στις 3 Μαρτίου 1999.
- 40 Η ειδική ομάδα στην οποία προσέφυγε η Κοινότητα, εκτιμώντας ότι η έναρξη ισχύος του αμερικανικού πρόσθετου δασμού κατά την τελευταία αυτή ημερομηνία ήταν αντίθετη προς τις διατάξεις του ΜΕΔ, μετέθεσε την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του εν λόγω μέτρου στις 19 Απριλίου 1999.

41 Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, η Κοινότητα πρότεινε την εισαγωγή τροποποιήσεων όσον αφορά τη νέα ΚΟΑ μπανάνας. Οι ως άνω τροποποιήσεις θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΚ) 216/2001 του Συμβουλίου, της 29ης Ιανουαρίου 2001, για την τροποποίηση του κανονισμού 404/93 (ΕΕ L 31, σ. 2).

42 Σύμφωνα με το προοίμιο του κανονισμού 216/2001:

«(1) Πραγματοποιήθηκαν πολλές και έντονες επαφές με τις προμηθεύτριες χώρες, καθώς και με τα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέρη, ώστε να τερματισθούν οι αμφισβητήσεις που προκάλεσε το καθεστώς εισαγωγής που έχει θεσπιστεί με τον κανονισμό [...] 404/93 και προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα συμπεράσματα της ειδικής ομάδας η οποία συγκροτήθηκε στο πλαίσιο του συστήματος διευθέτησης των διαφορών του [ΠΟΕ].

(2) Από την ανάλυση όλων των επιλογών που παρουσίασε η Επιτροπή συμπεραίνεται ότι η θέσπιση, μεσοπρόθεσμα, καθεστώτος εισαγωγής βασιζόμενου στην εφαρμογή δασμού ενδεδειγμένου ύψους και η εφαρμογή δασμολογικής προτίμησης για εισαγωγές καταγωγής χωρών ΑΚΕ κρίνεται ότι δίνουν τις καλύτερες εγγυήσεις, αφενός, για την επίτευξη των στόχων της κοινής οργάνωσης αγοράς όσον αφορά την κοινοτική παραγωγή και τη ζήτηση των καταναλωτών και, αφετέρου, για την τήρηση των κανόνων διεθνούς εμπορίου, ώστε να προληφθούν νέες αμφισβητήσεις.

(3) Η καθιέρωση ενός τέτοιου καθεστώτος οφείλει πάντως να πραγματοποιηθεί με το πέρας διαπραγματεύσεων με τους εταίρους της Κοινότητας, σύμφωνα με τις διαδικασίες του ΠΟΕ, ειδικότερα το άρθρο XXVIII [της ΓΣΔΕ...]. Το αποτέλεσμα αυτών των διαπραγματεύσεων πρέπει να υποβληθεί προς έγκριση στο Συμβούλιο το οποίο πρέπει επίσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης, να καθορίσει τον εφαρμοζόμενο δασμό του κοινού δασμολογίου.

- (4) Έως ότου αρχίσει να ισχύει το ανωτέρω καθεστώς, είναι σκόπιμο ο εφοδιασμός της Κοινότητας να πραγματοποιείται στο πλαίσιο πολλών δασμολογικών ποσοστώσεων, ανοικτών για εισαγωγές πάσης καταγωγής, οι οποίες έχουν οριστεί λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις του [ΟΕΔ...].
- (5) Λόγω των αναληφθεισών υποχρεώσεων έναντι των χωρών ΑΚΕ και της ανάγκης διασφάλισης σε αυτές κατάλληλων όρων ανταγωνιστικότητας, με την εφαρμογή στις εισαγόμενες μπανάνες καταγωγής των ανωτέρω χωρών δασμολογικής προτίμησης 300 ευρώ ανά τόνο αναμένεται να διατηρηθούν οι επίμαχες εμπορικές ροές. Αυτό οδηγεί, ειδικότερα, στην εφαρμογή, για τις εν λόγω εισαγωγές, μηδενικού δασμού στο πλαίσιο των [...] δασμολογικών ποσοστώσεων.
- (6) Ενδείκνυται να εξουσιοδοτηθεί η Επιτροπή να αρχίσει διαπραγματεύσεις με τις προμηθεύτριες χώρες που έχουν ουσιώδες συμφέρον για τον εφοδιασμό της κοινοτικής αγοράς, ώστε να επιχειρήσει να είναι προϊόν διαπραγματεύσεων η κατανομή των δύο πρώτων δασμολογικών ποσοστώσεων [...].»

43 Στις 11 Απριλίου 2001, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και η Κοινότητα συνήψαν μνημόνιο συμφωνίας που όριζε «τα μέσα τα οποία μπορούν να παράσχουν τη δυνατότητα να επιλυθεί η μακροχρόνια διαφορά σχετικά με το καθεστώς εισαγωγής μπανανών» στην Κοινότητα. Το ως άνω μνημόνιο προβλέπει ότι η Κοινότητα δεσμεύεται να «[θεσπίσει] ένα αποκλειστικώς δασμολογικό καθεστώς για τις εισαγωγές μπανανών το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2006». Το ανωτέρω έγγραφο ορίζει τα μέτρα που δεσμεύεται η Κοινότητα να λάβει κατά την ενδιάμεση περίοδο που λήγει την 1η Ιανουαρίου 2006. Σε αντάλλαγμα, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής δεσμεύθηκαν να αναστείλουν προσωρινά την επιβολή του πρόσθετου δασμού επί των κοινοτικών εισαγωγών για την οποία είχαν λάβει σχετική άδεια. Ωστόσο, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής διευκρίνισαν, με ανακοίνωση της 26ης Ιουνίου 2001 προς το ΟΕΔ, ότι το ως άνω μνημόνιο συμφωνίας «δεν αποτελ[ούσε], αυτό καθ' εαυτό, αμοιβαία αποδεκτή λύση σύμφωνα με το άρθρο [3, παράγραφος 6, του ΜΕΔ και ότι,] επιπλέον, λαμβανομένων υπόψη των μέτρων που πρέπει ακόμη να λάβουν όλα τα μέρη, θα ήταν επίσης πρόωρο να αποσυρθεί το ζήτημα αυτό από την ημερήσια διάταξη του ΟΕΔ».

- 44 Με τον κανονισμό (ΕΚ) 896/2001, της 7ης Μαΐου 2001, περί των λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού 404/93 σχετικά με το καθεστώς εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα (ΕΕ L 126, σ. 6), η Επιτροπή όρισε τις λεπτομέρειες εφαρμογής του νέου κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανανών που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 216/2001.
- 45 Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ανέστειλαν την εφαρμογή του πρόσθετου δασμού τους από τις 30 Ιουνίου 2001. Από την 1η Ιουλίου 2001, ο εισαγωγικός δασμός που επιβάλλει η χώρα αυτή επί των στασίμων συσσωρευτών που προέρχονται από την Κοινότητα επαναφέρθηκε στο αρχικό ποσοστό του 3,5%.
- 46 Από τα στατιστικά στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή κατόπιν αιτήματος του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι η συνολική αξία cif (κόστος, ασφάλιση και ναύλος) των προερχομένων από την Κοινότητα εισαγωγών συσσωρευτών μολύβδου στις Ηνωμένες Πολιτείες ανήλθε σε 33 748 879 USD το 1998, σε 21 825 385 USD το 1999, σε 15 938 040 USD το 2000 και, τέλος, σε 15 617 997 USD το 2001.
- 47 Η Fabbrica italiana accumulatori motocarri Montecchio SpA (FIAMM) και η Fabbrica italiana accumulatori motocarri Montecchio Technologies, Inc. (FIAMM Technologies) ασκούν τη δραστηριότητά τους ιδίως στον τομέα των στασίμων συσσωρευτών οι οποίοι χρησιμοποιούνται κυρίως στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και αποτελούν μέρος των προϊόντων επί των οποίων επιβλήθηκε ο πρόσθετος δασμός από τις 19 Απριλίου 1999 έως τις 30 Ιουνίου 2001.

Διαδικασία

- 48 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 23 Μαρτίου 2000, οι ενάγουσες άσκησαν την υπό κρίση αγωγή αποζημίωσης για την αποκατάσταση της ζημίας που απορρέει, όπως υποστηρίζεται, από τον ως άνω πρόσθετο δασμό.

- 49 Με διάταξη του Προέδρου του τετάρτου τμήματος της 11ης Σεπτεμβρίου 2000, επετράπη στο Βασίλειο της Ισπανίας να παρέμβει προς στήριξη των αιτημάτων των εναγομένων.
- 50 Κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής που υποβλήθηκε δυνάμει του άρθρου 51, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, η υπό κρίση υπόθεση παραπέμφθηκε σε πενταμελές τμήμα με απόφαση του Πρωτοδικείου της 4ης Ιουλίου 2002.
- 51 Η υπόθεση ανατέθηκε εκ νέου στο πρώτο πενταμελές τμήμα, στις 7 Οκτωβρίου 2002, δυνάμει της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 4ης Ιουλίου 2002, σχετικά με τη σύνθεση των τμημάτων και την ανάθεση των υποθέσεων σε αυτά.
- 52 Κατόπιν κωλύματος του εισηγητή δικαστή που είχε ορισθεί αρχικώς, λόγω λήξεως των καθηκόντων του, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου όρισε, με απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2002, νέο εισηγητή δικαστή.
- 53 Με διάταξη του Προέδρου του πρώτου πενταμελούς τμήματος της 3ης Φεβρουαρίου 2003, αποφασίστηκε η συνεκδίκαση, αφού ακούστηκαν οι διάδικοι, της υπό κρίση υποθέσεως και των συναφών υποθέσεων Τ-151/00 και Τ-301/00, προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 54 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που έθεσε το Πρωτοδικείο κατά τη συνεδρίαση του πρώτου πενταμελούς τμήματος της 11ης Μαρτίου 2003.

- 55 Με απόφαση της 23ης Μαρτίου 2004, το Πρωτοδικείο διέταξε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας στην υπό κρίση υπόθεση.
- 56 Την 1η Απριλίου 2004, το Πρωτοδικείο, αφού άκουσε τους διαδίκους, αποφάσισε να παραπέμψει στο τμήμα μείζονος συνθέσεως του Πρωτοδικείου τις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-69/00, T-151/00 και T-301/00, καθώς και τις συναφείς υποθέσεις T-320/00, T-383/00 και T-135/01.
- 57 Με διάταξη της 19ης Μαΐου 2004, ο Πρόεδρος του τμήματος μείζονος συνθέσεως, αφού άκουσε τους διαδίκους, διέταξε τη συνεκδίκηση των έξι προαναφερθεισών υποθέσεων προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας.
- 58 Στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν εγγράφως σε μια σειρά ερωτήσεων πριν από την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Οι διάδικοι προσκόμισαν εμπροθέσμως τα απαιτούμενα πληροφοριακά στοιχεία.
- 59 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που έθεσε το Πρωτοδικείο κατά τη συνεδρίαση του τμήματος μείζονος συνθέσεως της 26ης Μαΐου 2004.

Αιτήματα των διαδίκων

- 60 Με το δικόγραφο της αγωγής τους, οι ενάγουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να υποχρεώσει τα εναγόμενα να καταβάλουν σε αυτές αποζημίωση ποσού 10 760 798,35 ευρώ (20 835 811 027,16 ιταλικών λιρών) ή οποιουδήποτε άλλου

κατά την κρίση του ευλόγου ποσού, υπό την επιφύλαξη του τελικού προσδιορισμού του κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, πλέον τόκων υπολογιζομένων με το ιταλικό νόμιμο επιτόκιο από τον χρόνο της πραγματικής καταβολής από τις ενάγουσες των αυξημένων δασμών στην αμερικανική τελωνειακή διοίκηση μέχρι ποσοστού 96,5% και έως την καταβολή του υπολοίπου, καθώς και πλέον τόκων υπερημερίας ύψους 8% σε περίπτωση καθυστερημένης καταβολής των επιδικαζομένων ποσών μετά την έκδοση της αποφάσεως·

— να καταδικάσει τα εναγόμενα στα δικαστικά έξοδα.

61 Κληθείσες να καταστήσουν επίκαιρη την προβαλλομένη ζημία, οι ενάγουσες διευκρίνισαν, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ότι είχαν υποστεί απώλεια 12 139 521 ευρώ λόγω και μόνον της καταβολής του πρόσθετου δασμού.

62 Τα εναγόμενα, υποστηριζόμενα από το Βασίλειο της Ισπανίας, ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την αγωγή ως απαράδεκτη ή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει τις ενάγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

63 Τα εναγόμενα, χωρίς να προβάλουν ρητή ένσταση δυνάμει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας, παρατηρούν ότι η αγωγή είναι απαράδεκτη λόγω μη τηρήσεως, με το δικόγραφο της αγωγής, των επιταγών του άρθρου 44, παράγραφος

1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας, αφενός, και λόγω αναρμοδιότητας του Πρωτοδικείου, αφετέρου.

Επί της μη τηρήσεως, με το δικόγραφο της αγωγής, των επιταγών του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 64 Τα εναγόμενα προβάλλουν ότι, σε αντίθεση με τις απαιτήσεις του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας, το δικόγραφο της αγωγής δεν προσδιορίζει σαφώς την πράξη των θεσμικών οργάνων που έδωσε λαβή για την εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας, ούτε εκθέτει σαφώς τη συμπεριφορά, πράξη ή παράλειψη, που προσάπτεται στα εναγόμενα θεσμικά όργανα.
- 65 Αντιθέτως, οι ενάγουσες εκτιμούν ότι προσδιόρισαν κατά τρόπο αρκούντως σαφή τη συμπεριφορά που προσάπτουν στα εναγόμενα, ήτοι την έλλειψη θεσπίσεως, εντός της ταχθείσας από το ΟΕΔ προθεσμίας, διατάξεων που να τροποποιούν λυσιτελώς τον κανονισμό 404/93, κατά παράβαση των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει η Κοινότητα στο πλαίσιο των συμφωνιών ΠΟΕ.
- 66 Οι ενάγουσες χαρακτηρίζουν ως αμιγώς ορολογικό το ζήτημα αν η Κοινότητα παρέβη τους κανόνες του ΠΟΕ εσκεμμένως, με τη θέσπιση των βαλλομένων κοινοτικών διατάξεων, ή κατόπιν παραλείψεως, λόγω της μη συμμορφώσεως των εν λόγω κανόνων προς τις διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 67 Σύμφωνα με το άρθρο 21, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, που εφαρμόζεται στη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου δυνάμει του άρθρου 53, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω Οργανισμού, και το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να αναφέρει το αντικείμενο της διαφοράς και να περιέχει συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών των οποίων γίνεται επίκληση. Η ένδειξη αυτή πρέπει να είναι αρκούντως σαφής και ακριβής ώστε να μπορεί ο αντίδικος να προετοιμάσει την άμυνά του και το Πρωτοδικείο να αποφανθεί επί της προσφυγής, ενδεχομένως, χωρίς πρόσθετα πληροφοριακά στοιχεία. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου και η ορθή απονομή της δικαιοσύνης είναι απαραίτητο, για να είναι παραδεκτή η προσφυγή, τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται να προκύπτουν, τουλάχιστον συνοπτικά, αλλά κατά τρόπο συνεκτικό και κατανοητό, από το κείμενο του ίδιου του δικογράφου.
- 68 Για να πληρούνται οι απαιτήσεις αυτές, το δικόγραφο με το οποίο ζητείται, όπως εν προκειμένω, η αποκατάσταση ζημιών που προκλήθηκαν, όπως υποστηρίζεται, από κοινοτικά όργανα πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία που καθιστούν δυνατή την εξατομίκευση τόσο της συμπεριφοράς που ο ενάγων προσάπτει στα εν λόγω όργανα όσο και των λόγων για τους οποίους εκτιμά ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη (απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιανουαρίου 1998, Τ-113/96, *Dubois et Fils κατά Συμβουλίου και Επιτροπής*, Συλλογή 1998, σ. ΙΙ-125, σκέψεις 29 και 30).
- 69 Όπως προκύπτει από την επιχειρηματολογία τους, οι ενάγουσες υποστηρίζουν ότι υπέστησαν ζημία λόγω της μη θεσπίσεως, από τα εναγόμενα θεσμικά όργανα, τροποποιήσεων του κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανανών δυναμένων να επιτύχουν, εντός των ταχθεισών από το ΟΕΔ προθεσμιών, τη συμμόρφωση του εν λόγω καθεστώτος με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η Κοινότητα στο πλαίσιο των συμφωνιών ΠΟΕ.
- 70 Έτσι, το δικόγραφο της αγωγής περιέχει, σε αντίθεση με ό,τι υποστηρίζουν τα εναγόμενα, τα στοιχεία που καθιστούν δυνατή την εξατομίκευση της συμπεριφοράς που τους προσάπτουν οι ενάγουσες και ως προς την οποία οι ενάγουσες θεωρούν ότι έδωσε λαβή για τη ζημία που υπέστησαν.

- 71 Εξάλλου, από την επιχειρηματολογία που ανέπτυξαν τα εναγόμενα επί του βασίμου της αγωγής προκύπτει ότι μπόρεσαν να προετοιμάσουν λυσιτελώς την άμυνά τους ως προς τις προϋποθέσεις στοιχειοθετήσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας. Επομένως, το Πρωτοδικείο είναι σε θέση να αποφανθεί επί της υπό κρίση αγωγής με πλήρη επίγνωση των στοιχείων της δικογραφίας και τηρουμένης της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως.
- 72 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί η αιτίαση που αντλούν τα εναγόμενα από τη μη τήρηση, με το δικόγραφο της αγωγής, των επιταγών του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας.

Επί της αρμοδιότητας του Πρωτοδικείου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 73 Η Επιτροπή εκτιμά ότι η εφαρμογή του πρόσθετου δασμού στα προϊόντα που εισάγονται από τις ενάγουσες στο έδαφος των Ηνωμένων Πολιτειών απορρέει από απόφαση της κυβερνήσεως του εν λόγω κράτους και όχι από πράξη ενός θεσμικού οργάνου της Κοινότητας.
- 74 Επιπλέον, η διατύπωση του άρθρου 288 ΕΚ συνεπάγεται την ανάγκη υπάρξεως άμεσου συνδέσμου μεταξύ της επίδικης πράξεως και των δραστηριοτήτων της Κοινότητας, δεδομένου ότι η αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου δεν μπορεί να εξαρτάται μόνον από τον ρητό ισχυρισμό των εναγουσών ότι η ζημία που υπέστησαν απορρέει από πράξεις που εκδόθηκαν από τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας.

- 75 Εφόσον οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι η Αμερικανική Κυβέρνηση ουδέποτε θα επέβαλλε τους επιδίκους εισαγωγικούς δασμούς αν δεν είχε λάβει σχετική άδεια από το ΟΕΔ κατόπιν της διαπιστώσεως του ασυμβιβάστου της κοινοτικής ρυθμίσεως με τους κανόνες του ΠΟΕ, οι ενάγουσες δεν αποδεικνύουν ότι μια τέτοια απόφαση μπορεί να καταλογισθεί άμεσα στα κοινοτικά όργανα. Αντιθέτως, ο ισχυρισμός αυτός αποδεικνύει ότι η πράξη της οποίας οι ενάγουσες υφίστανται τα αποτελέσματα είναι μια πράξη που εκδόθηκε από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής κατά την άσκηση της διακριτικής εξουσίας που διαθέτουν. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να κηρύξει εαυτό αρμόδιο να αποφανθεί επί της υπό κρίση αγωγής (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουλίου 1987, 89/86 και 91/86, *Étoile commerciale* και *CNTA* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 3005, σκέψεις 18 έως 20).
- 76 Οι ενάγουσες εκτιμούν ότι δεν μπορεί ευλόγως να αμφισβητηθεί η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ζημίας που υπέστησαν και της συμπεριφοράς των εναγομένων θεσμικών οργάνων. Δεν υφίσταται καμία αμφιβολία ως προς το ότι η Αμερικανική Κυβέρνηση δεν θα είχε επιβάλει πρόσθετο δασμό επί των εισαγωγών των προϊόντων των εναγουσών αν δεν είχε λάβει σχετική άδεια από το ΟΕΔ κατόπιν της παραβάσεως των κανόνων του ΠΟΕ από την Κοινότητα. Η αιτία της προκληθείσας ζημίας πρέπει να αναζητηθεί στο γεγονός ότι η αντίδραση των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής αποτελούσε συνέπεια της παραβάσεως των συμφωνιών ΠΟΕ από την Κοινότητα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 77 Οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 235 ΕΚ και του άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ παρέχουν την αρμοδιότητα στον κοινοτικό δικαστή να αποφαινεται επί των αγωγών με τις οποίες ζητείται η αποκατάσταση της ζημίας που προξενούν τα κοινοτικά όργανα ή οι υπάλληλοί τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- 78 Εν προκειμένω, οι ενάγουσες ζητούν την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν λόγω της αυξήσεως των εισαγωγικών δασμών που επιβάλλουν οι αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής επί των προϊόντων τους, σύμφωνα με την άδεια που δόθηκε από το ΟΕΔ κατόπιν της διαπιστώσεως του ασυμβιβάστου του κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανανών με τις συμφωνίες ΠΟΕ.

- 79 Η αγωγή στηρίζεται στην εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας, η οποία στοιχειοθετείται, κατά τις ενάγουσες, λόγω του ότι η αιτία της ζημίας που αυτές υπέστησαν πρέπει να αναζητηθεί στη θέσπιση από το Συμβούλιο και την Επιτροπή ρυθμίσεως η οποία θεωρήθηκε από το ΟΕΔ ως ασυμβίβαστη με τις συμφωνίες ΠΟΕ.
- 80 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφανθεί, δυνάμει του άρθρου 235 ΕΚ και του άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, επί της υπό κρίση αγωγής αποζημιώσεως η οποία, σε αντίθεση με την κατάσταση που ήταν επίμαχη στην απόφαση *Étoile commerciale* και *CNTA* κατά Επιτροπής, σκέψη 75 ανωτέρω, την οποία επικαλείται η Επιτροπή, δεν αφορά αποκλειστικά, ως βάση της ευθύνης, την απόφαση εθνικού οργανισμού.
- 81 Βεβαίως, η στοιχειοθέτηση της ευθύνης της Κοινότητας προϋποθέτει, κατά πάγια νομολογία, τη δυνατότητα καταλογισμού της προβαλλομένης ζημίας στη συμπεριφορά των κοινοτικών οργάνων. Ωστόσο, πρόκειται, στην περίπτωση αυτή, για μια ουσιαστική προϋπόθεση, η οποία πρέπει να εξακριβωθεί στο πλαίσιο του ελέγχου του αρκούντως άμεσου χαρακτήρα της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προβαλλομένης ζημίας και της συμπεριφοράς των θεσμικών οργάνων και η οποία δεν καθιστά δυνατό τον αποκλεισμό της αρμοδιότητας του Πρωτοδικείου, εφόσον γίνεται επίκληση της δυνατότητας καταλογισμού της ζημίας στη συμπεριφορά των κοινοτικών οργάνων.
- 82 Επομένως, η επιχειρηματολογία που ανέπτυξε η Επιτροπή σχετικά με την αναρμοδιότητα του Πρωτοδικείου πρέπει να απορριφθεί, υπό την επιφύλαξη της εκτιμήσεως που θα λάβει χώρα ως προς την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς του Συμβουλίου και της Επιτροπής και της προβαλλομένης ζημίας στο πλαίσιο της εξετάσεως της τηρήσεως των προϋποθέσεων στοιχειοθετήσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης.
- 83 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αγωγή πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

Επί της ουσίας

- 84 Το αίτημα αποζημιώσεως των εναγουσών στηρίζεται κυρίως στο καθεστώς της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας λόγω παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων της. Οι ενάγουσες ζητούν, επίσης, να εφαρμοστούν, κατ' αναλογία, οι ευεργετικές ρυθμίσεις του καθεστώτος της εξωσυμβατικής ευθύνης που εφαρμόζεται στα κράτη μέλη σε περίπτωση παραβάσεως των κοινοτικών υποχρεώσεών τους διαπιστωθείσας από το Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ. Τέλος, οι ενάγουσες επικαλούνται το καθεστώς της εξωσυμβατικής ευθύνης που μπορεί να υπέχει η Κοινότητα έστω και σε περίπτωση που δεν υφίσταται παράνομη συμπεριφορά των οργάνων της.

Επί της ευθύνης της Κοινότητας λόγω παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων της

- 85 Πρέπει να υπομνηστεί εκ προοιμίου ότι, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, η στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας κατά την έννοια του άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ λόγω παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων της εξαρτάται από τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων, ήτοι του παράνομου χαρακτήρα της προσαπτομένης στα θεσμικά όργανα συμπεριφοράς, του υποστατού της ζημίας και της υπάρξεως αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προβαλλομένης συμπεριφοράς και της ζημίας της οποίας έγινε επίκληση (απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1982, 26/81, *Oleifici Mediterranei* κατά ΕΟΚ, Συλλογή 1982, σ. 3057, σκέψη 16· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 11ης Ιουλίου 1996, T-175/94, *International Procurement Services* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-729, σκέψη 44· της 16ης Οκτωβρίου 1996, T-336/94, *Efisol* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1343, σκέψη 30, και της 11ης Ιουλίου 1997, T-267/94, *Oleifici Italiani* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1239, σκέψη 20).
- 86 Αν μία από τις ανωτέρω προϋποθέσεις δεν πληρούται, η αγωγή πρέπει να απορρίπτεται στο σύνολό της, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστούν οι λοιπές προϋποθέσεις (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Σεπτεμβρίου 1994, C-146/91, *ΚΥΔΕΠ* κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4199, σκέψεις 19 και 81, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Φεβρουαρίου 2002, T-170/00, *Förde-Reederei* κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-515, σκέψη 37).

- 87 Η παράνομη συμπεριφορά που προσάπτεται σε κοινοτικό όργανο πρέπει να συνίσταται στην κατάφωρη παραβίαση κανόνα δικαίου που αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες (απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 2000, C-352/98 P, Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-5291, σκέψη 42).
- 88 Το αποφασιστικό κριτήριο που παρέχει τη δυνατότητα να θεωρηθεί ότι η ως άνω απαίτηση πληρούται είναι η εκ μέρους του οικείου κοινοτικού οργάνου πρόδηλη και σοβαρή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλονται στην εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτει.
- 89 Όταν το ως άνω κοινοτικό όργανο δεν διαθέτει παρά αισθητά μειωμένο ή και ανύπαρκτο περιθώριο εκτιμήσεως, η απλή παράβαση του κοινοτικού δικαίου μπορεί να αρκεί προς απόδειξη της υπάρξεως κατάφωρης παραβιάσεως (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 2001, T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 και T-225/99, Comafrika και Dole Fresh Fruit Europe κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-1975, σκέψη 134, και της 10ης Φεβρουαρίου 2004, T-64/01 και T-65/01, Afrikanische Frucht-Compagnie και Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-521, σκέψη 71).
- 90 Το αίτημα αποζημιώσεως των εναγουσών πρέπει να εξετασθεί υπό το πρίσμα των ανωτέρω παρατηρήσεων.

Επιχειρήματα των διαδίκων

— Επί της παράνομης συμπεριφοράς που προσάπτεται στα εναγόμενα θεσμικά όργανα

- 91 Οι ενάγουσες προσάπτουν στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή ότι δεν κατέστησαν, εντός της ταχθείσας από το ΟΕΔ προθεσμίας δεκαπέντε μηνών, το κοινοτικό

καθεστώς εισαγωγής μπανανών σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η Κοινότητα στο πλαίσιο των συμφωνιών ΠΟΕ. Ο αμερικανικός πρόσθετος δασμός, που προκαλεί σοβαρή ζημία στις ενάγουσες, αποτελεί άμεση συνέπεια της διατηρήσεως σε ισχύ του ως άνω καθεστώτος, του οποίου το ασυμβίβαστο με τις συμφωνίες ΠΟΕ έχει διαπιστωθεί από το ΟΕΔ.

92 Οι ενάγουσες θεωρούν ότι η διατήρηση σε ισχύ του ως άνω καθεστώτος είναι αντίθετη προς ορισμένες θεμελιώδεις αρχές της κοινοτικής έννομης τάξεως, στις οποίες περιλαμβάνεται η αρχή *acta sunt servanda*. Από την πρώτη αυτή άποψη, η Κοινότητα παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει υπό την ιδιότητα του μέλους του ΠΟΕ, λαμβανομένου υπόψη του δεσμευτικού χαρακτήρα των συμφωνιών ΠΟΕ και του ΜΕΔ.

93 Τα εναγόμενα παραβίασαν, επίσης, τις αρχές της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφαλείας δικαίου. Κάθε πολίτης πρέπει να μπορεί να έχει τη νομική βεβαιότητα ότι δεν θα κληθεί να αναλάβει τις συνέπειες της παράνομης συμπεριφοράς των κοινοτικών αρχών. Οι ενάγουσες διεκδικούν το ευεργέτημα της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, όχι όσον αφορά τη διαίωνηση των δασμολογικών παραχωρήσεων που αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγματεύσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής υπό τη μορφή του αρχικού εισαγωγικού δασμού με ποσοστό 3,5%, αλλά όσον αφορά το γεγονός ότι οι ως άνω παραχωρήσεις δεν επρόκειτο να τροποποιηθούν λόγω της παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων της Κοινότητας. Πάντως, η τελευταία δεν προσάρμοσε τη ρύθμισή της στους κανόνες του ΠΟΕ, καίτοι, αφενός, είχε διαβεβαιώσει τους εμπορικούς εταίρους της σχετικά με την πρόθεσή της να τηρήσει τις αποφάσεις του ΟΕΔ και, αφετέρου, είχε λάβει κατ' εξαίρεση παράταση της σχετικής προθεσμίας.

94 Περαιτέρω, τα εναγόμενα θεσμικά όργανα προσέβαλαν το δικαίωμα ιδιοκτησίας και οικονομικής πρωτοβουλίας των εναγουσών, που προστατεύεται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ), που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950. Εν προκειμένω, οι ενάγουσες υποχρεώθηκαν να καταβάλουν απαγορευτικούς δασμούς επί των εισαγωγών συσσωρευτών στις Ηνωμένες Πολιτείες και να προβούν σε μετεγκατάσταση των εγκαταστάσεων παραγωγής τους.

- 95 Τέλος, το Συμβούλιο και η Επιτροπή παραβίασαν την αρχή της χρηστής διοικήσεως ως εκ του ότι δεν κατέστησαν την επίδικη κοινοτική ρύθμιση σύμφωνη με τους κανόνες του ΠΟΕ και ως εκ του ότι υποτίμησαν την επίπτωση που μπορούσε να έχει η λήψη των αμερικανικών αντιποίνων επί της δραστηριότητας των διοικουμένων τους.
- 96 Τα εναγόμενα θεσμικά όργανα αντιτάσσουν ότι η Κοινότητα είχε πάντοτε την πρόθεση να συμμορφωθεί προς όλες τις διεθνείς υποχρεώσεις της, στις οποίες περιλαμβάνονται εκείνες που απορρέουν από τις συμβάσεις της Λομέ και από τις συμφωνίες ΠΟΕ.
- 97 Δεδομένου ότι η διαπραγμάτευση και η παροχή αντισταθμιστικών ανταλλαγμάτων αποτελεί τρόπο επιλύσεως των διαφορών, δεν ήταν δυνατόν να δημιουργηθεί δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στις ενάγουσες βάσει της υποθέσεως της τροποποίησης του καθεστώτος εισαγωγής μπανανών, αντί της διαπραγματεύσεως για την παροχή αντισταθμιστικών ανταλλαγμάτων. Επιπλέον, μια αξίωση αποζημιώσεως κατά της Κοινότητας δεν μπορεί να στηρίζεται στην ύπαρξη κεκτημένου δικαιώματος για τη διατήρηση εμπορικής παραχωρήσεως από τρίτο κράτος, ελλείψει οποιασδήποτε υποχρεώσεως της Κοινότητας να ενεργήσει ώστε να επιτευχθεί η ύπαρξη συγκεκριμένου επιπέδου δασμολογικών παραχωρήσεων.
- 98 Οι προβαλλόμενοι περιορισμοί του δικαιώματος ιδιοκτησίας ουδόλως είναι συγκρίσιμοι με μια απαλλοτρίωση και δεν υπερβαίνουν τα όρια των συνήθων κινδύνων κάθε εμπορικής δραστηριότητας.
- 99 Τέλος, ουδεμία παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως διεπράχθη. Η Επιτροπή προέβη σε διαπραγματεύσεις με όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη του ΠΟΕ προκειμένου να εξευρεθεί μια λύση αποδεκτή από όλους και επιχείρησε να λάβει από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής αντισταθμιστικά ανταλλάγματα όσον αφορά την πρόσβαση στην κοινοτική αγορά ορισμένων αμερικανικών προϊόντων, ώστε να αποφευχθεί η μονομερής ανάκληση παραχωρήσεων.

— Επί της νομικής φύσεως των κανόνων τους οποίους παρέβησαν, όπως υποστηρίζεται, τα εναγόμενα

- 100 Οι ενάγουσες παρατηρούν ότι όλες οι αρχές τις οποίες παραβίασαν τα εναγόμενα είναι υπέρτερης τυπικής ισχύος και αποσκοπούν στην προστασία των ιδιωτών. Πριν από τη θέσπιση του αμερικανικού πρόσθετου δασμού, το καθεστώς του ΠΟΕ παρείχε ευθέως στις ενάγουσες το δικαίωμα να εισαγάγουν τα προϊόντα τους στις Ηνωμένες Πολιτείες καταβάλλοντας τον αρχικό εισαγωγικό δασμό με τον μειωμένο συντελεστή δασμού 3,5%. Έστω και αν υποθεθεί ότι οι συμφωνίες ΠΟΕ δεν πρέπει να θεωρούνται ως άμεσα εφαρμοστέες, πρέπει να αναγνωριστεί ως άμεσα εφαρμοστέα η απόφαση του ΟΕΔ με την οποία καταδικάζεται η Επιτροπή και η οποία πληροί όλες τις προϋποθέσεις που έχουν καθοριστεί συναφώς από την κοινοτική νομολογία.
- 101 Τα εναγόμενα αντιτάσσουν ότι οι διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ δημιουργούν δικαιώματα μόνον υπέρ των συμβαλλομένων μερών, εξαιρουμένων των ιδιωτών. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τις αποφάσεις του ΟΕΔ, που απλώς ερμηνεύουν τους κανόνες του ΠΟΕ.
- 102 Οι συμφωνίες ΠΟΕ αποσκοπούν στη ρύθμιση και τη διαχείριση των διεθνών εμπορικών σχέσεων μόνο μεταξύ των υποκειμένων του διεθνούς δικαίου. Οι συμφωνηθείσες από τα μέλη του ΠΟΕ δασμολογικές παραχωρήσεις καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε μια εθνική αγορά, χωρίς, ωστόσο, να εγγυώνται την πρόσβαση αυτή ή ένα συγκεκριμένο επίπεδο τιμών στην εν λόγω αγορά, ούτε να απονέμουν ευθέως στους επιχειρηματίες δικαίωμα για μια συγκεκριμένη δασμολογική μεταχείριση ή δικαίωμα που να μπορεί να αντιταχθεί στα κοινοτικά όργανα.
- 103 Η Κοινότητα, η οποία ανέχεται, προσωρινά και κατά τη διάρκεια της αναγκαίας περιόδου για την εξεύρεση λύσεως ως προς τη σχετική με τις μπανάνες διαμάχη, την αναστολή των αμερικανικών παραχωρήσεων, βρίσκεται, ως εκ τούτου, σε πλήρη αρμονία με τους κανόνες του ΠΟΕ, απλή εφαρμογή των οποίων συνιστά η αύξηση των αμερικανικών εισαγωγικών δασμών επί των συσσωρευτών.

104 Εφόσον οι ενάγουσες δεν μπορούν να επικαλεσθούν τις συμφωνίες ΠΟΕ, δεν είναι δυνατόν να προβληθεί, περαιτέρω, η παραβίαση της αρχής *pacta sunt servanda* ή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης η οποία θα είχε δημιουργηθεί για την τήρηση των ως άνω συμφωνιών.

— Επί της σοβαρότητας των προβαλλομένων παραβάσεων

105 Οι ενάγουσες υποστηρίζουν ότι οι παραβάσεις που διέπραξαν τα εναγόμενα είναι κατάφωρες και μπορούν, ως εκ τούτου, να στοιχειοθετήσουν την εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας. Πρέπει να ληφθεί υπόψη, αφενός, ο βαθμός της σαφήνειας και της ακρίβειας των παραβιασθέντων κανόνων και, αφετέρου, η έλλειψη περιθωρίου εκτιμήσεως εκ μέρους των εναγομένων θεσμικών οργάνων για τη συμμόρφωση της ασυμβίβαστης κοινοτικής ρυθμίσεως με τις συμφωνίες ΠΟΕ, λαμβανομένων υπόψη των διευκρινίσεων που παρασχέθηκαν συναφώς από τις συστάσεις και τις αποφάσεις του ΟΕΔ. Επιπλέον, η Κοινότητα ενέμεινε στην εκ μέρους της παράβαση του δικαίου του ΠΟΕ και, ως εκ τούτου, του κοινοτικού δικαίου, ακόμη και μετά τη λήξη της ταχθείσας από τον διαιτητή προθεσμίας δεκαπέντε μηνών για τη συμμόρφωσή της προς τους κανόνες του ΠΟΕ.

106 Τα εναγόμενα εκτιμούν ότι πολλώ μάλλον δεν υπερέβησαν τα όρια της εξουσίας εκτιμήσεως που διέθεταν, δεδομένου ότι οι καταστάσεις που έπρεπε να ρυθμιστούν ήσαν περίπλοκες και η εφαρμογή και η ερμηνεία των επίμαχων διατάξεων ήσαν δυσχερείς. Δεν είναι δυνατόν να προσαφθεί στα εναγόμενα ότι παρέλειψαν να λάβουν τα αναγκαία μέτρα, εφόσον οι κανονισμοί 1637/98 και 2362/98, που αποτελούν αντικείμενο νέας διαδικασίας κινηθείσας από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, θεσπίζουν ένα κοινοτικό καθεστώς εισαγωγών διαφορετικό από το αρχικό καθεστώς.

107 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ο ρόλος που διαδραματίζει η προβλεπόμενη από το άρθρο 22 του ΜΕΔ αναστολή των παραχωρήσεων, η οποία αποτελεί την καλύτερη λύση μετά την πλήρη εφαρμογή των συστάσεων του ΟΕΔ. Από το άρθρο 3, παράγραφος 7, του ΜΕΔ, που προκρίνει την επιλογή των αμοιβαία αποδεκτών

λύσεων, προκύπτει μια ευρεία εξουσία εκτιμήσεως των αρμοδίων οργάνων των μελών του ΠΟΕ που τους παρέχει τη δυνατότητα να αποκλίνουν, έστω και προσωρινώς, από τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις συμφωνίες ΠΟΕ.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

— Επί του προκαταρκτικού ζητήματος της δυνατότητας επικλήσεως των κανόνων του ΠΟΕ

- ¹⁰⁸ Προτού εξετασθεί η νομιμότητα της συμπεριφοράς των κοινοτικών οργάνων, πρέπει να επιλυθεί το ζήτημα αν οι συμφωνίες ΠΟΕ παρέχουν στους πολίτες της Κοινότητας το δικαίωμα να επικαλούνται τις εν λόγω συμφωνίες ενώπιον των δικαστηρίων προκειμένου να αμφισβητήσουν το κύρος μιας κοινοτικής ρυθμίσεως στην περίπτωση που το ΟΕΔ έχει αποφανθεί ότι τόσο η ως άνω ρύθμιση όσο και η μεταγενέστερη ρύθμιση που θέσπισε η Κοινότητα, προκειμένου, ιδίως, να συμμορφωθεί προς τους επίμαχους κανόνες του ΠΟΕ, ήταν ασυμβίβαστες με τους τελευταίους.
- ¹⁰⁹ Συναφώς, οι ενάγουσες επικαλούνται την αρχή *pacta sunt servanda*, η οποία όντως περιλαμβάνεται στους κανόνες δικαίου των οποίων η τήρηση είναι επιβεβλημένη για τα κοινοτικά όργανα κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, ως θεμελιώδης αρχή κάθε έννομης τάξεως και, ειδικότερα, της διεθνούς έννομης τάξεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Ιουνίου 1998, C-162/96, Racke, Συλλογή 1998, σ. I-3655, σκέψη 49).
- ¹¹⁰ Ωστόσο, η αρχή *pacta sunt servanda* δεν μπορεί, εν προκειμένω, να αντιταχθεί λυσιτελώς στα εναγόμενα θεσμικά όργανα, δεδομένου ότι, κατά πάγια νομολογία, οι συμφωνίες ΠΟΕ δεν περιλαμβάνονται, κατ' αρχήν, λόγω της φύσεως και της οικονομίας τους, στους κανόνες βάσει των οποίων ο κοινοτικός δικαστής ελέγχει τη νομιμότητα της δράσεως των κοινοτικών οργάνων (απόφαση του Δικαστηρίου της

23ης Νοεμβρίου 1999, C-149/96, Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1999, σ. I-8395, σκέψη 47· διάταξη του Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 2001, C-307/99, OGT Fruchthandelsgesellschaft, Συλλογή 2001, σ. I-3159, σκέψη 24· αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Μαρτίου 2002, C-27/00 και C-122/00, Omega Air κ.λπ., Συλλογή 2002, σ. I-2569, σκέψη 93· της 9ης Ιανουαρίου 2003, C-76/00 P, Petrotub και Republica κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2003, σ. I-79, σκέψη 53, και της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, C-93/02 P, Biret International κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2003, σ. I-10497, σκέψη 52).

- 111 Συγκεκριμένα, αφενός, η Συμφωνία περί ιδρύσεως του ΠΟΕ στηρίζεται σε μια βάση αμοιβαιότητας και αμοιβαίων πλεονεκτημάτων που τη διακρίνει από τις συμφωνίες οι οποίες συνάπτονται από την Κοινότητα με τρίτα κράτη και οι οποίες καθιερώνουν κάποια ασυμμετρία υποχρεώσεων. Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι ορισμένοι από τους σημαντικότερους εμπορικούς εταίρους της Κοινότητας δεν θεωρούν ότι οι συμφωνίες ΠΟΕ περιλαμβάνονται στους κανόνες βάσει των οποίων τα δικαστικά τους όργανα ελέγχουν τη νομιμότητα των κανόνων της εσωτερικής έννομης τάξεως. Επομένως, ο έλεγχος της νομιμότητας της δράσεως των κοινοτικών οργάνων βάσει των ως άνω κανόνων θα δημιουργούσε τον κίνδυνο ανατροπής της ισορροπίας κατά την εφαρμογή των κανόνων του ΠΟΕ, αφαιρώντας από τα νομοθετικά ή εκτελεστικά όργανα της Κοινότητας το περιθώριο χειρισμών που διαθέτουν τα αντίστοιχα όργανα των εμπορικών εταίρων της Κοινότητας (απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, σκέψη 110 ανωτέρω, σκέψεις 42 έως 46).
- 112 Αφετέρου, το να επιβληθεί στα δικαστικά όργανα η υποχρέωση της μη εφαρμογής των κανόνων του εσωτερικού δικαίου που είναι ασυμβίβαστοι με τις συμφωνίες ΠΟΕ θα είχε ως αποτέλεσμα να στερήσει τα νομοθετικά ή εκτελεστικά όργανα των συμβαλλομένων μερών από τη δυνατότητα, που τους παρέχει το άρθρο 22 του ΜΕΔ, να εξεύρουν, έστω και προσωρινώς, λύσεις κατόπιν διαπραγματεύσεων με σκοπό την εξεύρεση αμοιβαίως αποδεκτού αντισταθμιστικού ανταλλάγματος (απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, σκέψη 110 ανωτέρω, σκέψεις 39 και 40).
- 113 Επομένως, η ενδεχόμενη παράβαση των κανόνων του ΠΟΕ από τα εναγόμενα θεσμικά όργανα δεν συνεπάγεται, κατ' αρχήν, τη γένεση εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2001, T-18/99, Cordis κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-913, σκέψη 51· T-30/99, Bocchi Food Trade International κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-943, σκέψη 56, και T-52/99, T. Port κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-981, σκέψη 51).

- 114 Μόνο στην περίπτωση που πρόθεση της Κοινότητας ήταν να εκπληρώσει μια ειδική υποχρέωση που αναλήφθηκε στο πλαίσιο του ΠΟΕ ή στην περίπτωση που η κοινοτική πράξη ρητώς παραπέμπει σε συγκεκριμένες διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ, εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να ελέγχει τη νομιμότητα της συμπεριφοράς των εναγομένων θεσμικών οργάνων με βάση τους κανόνες του ΠΟΕ (βλ., όσον αφορά τη ΓΣΔΕ του 1947, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 1989, 70/87, *Fediol* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 1781, σκέψεις 19 έως 22, και της 7ης Μαΐου 1991, C-69/89, *Nakajima* κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1991, σ. I-2069, σκέψη 31, καθώς και, όσον αφορά τις συμφωνίες ΠΟΕ, τις αποφάσεις Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, σκέψη 110 ανωτέρω, σκέψη 49, και *Biret International* κατά Συμβουλίου, σκέψη 110 ανωτέρω, σκέψη 53).
- 115 Πάντως, ακόμη και σε περίπτωση απόφασης του ΟΕΔ με την οποία διαπιστώνεται το ασυμβίβαστο των μέτρων που έλαβε ένα μέλος με τους κανόνες του ΠΟΕ, καμία από τις δύο αυτές εξαιρέσεις δεν τυγχάνει εφαρμογής εν προκειμένω.
- Επί της εξαιρέσεως που αντλείται από την πρόθεση να εκπληρωθεί μια ειδική υποχρέωση που έχει αναληφθεί στο πλαίσιο του ΠΟΕ
- 116 Η Κοινότητα, αναλαμβάνοντας τη δέσμευση, μετά την έκδοση της απόφασης του ΟΕΔ της 25ης Σεπτεμβρίου 1997, να συμμορφωθεί προς τους κανόνες του ΠΟΕ, δεν είχε την πρόθεση να αναλάβει μια ειδική υποχρέωση στο πλαίσιο του ΠΟΕ, δυναμένη να δικαιολογήσει εξαίρεση από την αδυναμία επικλήσεως των κανόνων του ΠΟΕ ενώπιον του κοινοτικού δικαστή και να καταστήσει δυνατή την άσκηση από τον τελευταίο του ελέγχου της νομιμότητας της συμπεριφοράς των κοινοτικών οργάνων με βάση τους ως άνω κανόνες.
- 117 Είναι αληθές ότι, σε σχέση με τη ΓΣΔΕ του 1947, το ΜΕΔ ενίσχυσε τον μηχανισμό επίλυσης διαφορών, ιδίως όσον αφορά την έγκριση των εκθέσεων των ειδικών ομάδων.

- 118 Έτσι, το άρθρο 3, παράγραφος 7, του ΜΕΔ υπογραμμίζει ότι πρώτος στόχος του μηχανισμού επιλύσεως διαφορών είναι, συνήθως, η ανάκληση των μέτρων ως προς τα οποία έχει διαπιστωθεί ότι είναι ασυμβίβαστα με τις διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ. Ομοίως, το άρθρο 22, παράγραφος 1, του ΜΕΔ προκρίνει την πλήρη εφαρμογή συστάσεως για τη συμμόρφωση ενός μέτρου με τις συμφωνίες ΠΟΕ.
- 119 Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφος 14, του ΜΕΔ, η έκθεση του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου που εγκρίνεται, όπως εν προκειμένω, από το ΟΕΔ γίνεται αποδεκτή άνευ όρων από τους διαδίκους. Τέλος, το άρθρο 22, παράγραφος 7, διευκρινίζει ότι οι ως άνω διάδικοι δέχονται ως οριστική την απόφαση του διαιτητή σχετικά με τον προσδιορισμό του επιπέδου της αναστολής των παραχωρήσεων.
- 120 Γεγονός παραμένει ότι το ΜΕΔ επιφυλάσσει, εν πάση περιπτώσει, σημαντική θέση στη διαπραγμάτευση μεταξύ των μελών του ΠΟΕ που είναι μέρη μιας διαφοράς (απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, σκέψη 110 ανωτέρω, σκέψεις 36 έως 40).
- 121 Έτσι, το ΜΕΔ προβλέπει για ένα εμπλεκόμενο μέλος του ΠΟΕ πολλούς τρόπους εφαρμογής μιας συστάσεως ή μιας αποφάσεως του ΟΕΔ με την οποία αναγνωρίζεται ότι ένα μέτρο είναι ασυμβίβαστο με τους κανόνες του ΠΟΕ.
- 122 Στην περίπτωση που είναι αδύνατη η άμεση ανάκληση του ασυμβίβαστου μέτρου, το ΜΕΔ προβλέπει, στο άρθρο 3, παράγραφος 7, τη δυνατότητα παροχής αντισταθμιστικού ανταλλάγματος στο θιγόμενο μέλος ή τη δυνατότητα να επιτραπεί στο εν λόγω μέλος η αναστολή της εφαρμογής παραχωρήσεων ή της εκπληρώσεως άλλων υποχρεώσεων προσωρινώς και μέχρις ότου ανακληθεί το ασυμβίβαστο μέτρο (βλ. απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, σκέψη 110 ανωτέρω, σκέψη 37).

- 123 Σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφος 2, του ΜΕΔ, αν το επίμαχο μέλος του ΠΟΕ παραβεί την υποχρέωσή του να εκτελέσει τις συστάσεις και τις αποφάσεις του ΟΕΔ εντός του χρονικού διαστήματος που έχει καθοριστεί, το μέλος αυτό, εάν ζητηθεί, και όχι αργότερα από το πέρας του ως άνω χρονικού διαστήματος, προβαίνει σε διαπραγματεύσεις με το καταγγέλλον μέλος, προκειμένου να εξευρεθούν αμοιβαία αποδεκτά αντισταθμιστικά ανταλλάγματα.>
- 124 Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία για την παροχή ικανοποιητικού αντισταθμιστικού ανταλλάγματος εντός 20 ημερών από το πέρας του ευλόγου χρονικού διαστήματος που προβλέπεται στο άρθρο 21, παράγραφος 3, του ΜΕΔ για τη συμμόρφωση με τους κανόνες του ΠΟΕ, ο καταγγέλλων μπορεί να ζητήσει τη χορήγηση αδειας από το ΟΕΔ για να αναστείλει, έναντι του εν λόγω μέλους, την εφαρμογή παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων που απορρέουν από τις συμφωνίες ΠΟΕ.
- 125 Έστω και μετά το πέρας του χρονικού διαστήματος που καθορίστηκε για τη συμμόρφωση προς τους κανόνες του ΠΟΕ του μέτρου που κηρύχθηκε ασυμβίβαστο και μετά τη χορήγηση αδειας και τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων ή μέτρων αναστολής των παραχωρήσεων δυνάμει του άρθρου 22, παράγραφος 6, του ΜΕΔ, εξακολουθεί να επιφυλάσσεται, εν πάση περιπτώσει, σημαντική θέση στη διαπραγμάτευση μεταξύ των μερών μιας διαφοράς.
- 126 Έτσι, το άρθρο 22, παράγραφος 8, του ΜΕΔ υπογραμμίζει τον προσωρινό χαρακτήρα της αναστολής των παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων και περιορίζει τη διάρκειά της «έως ότου καταργηθεί το μέτρο που απεδείχθη ότι δεν είναι σύμφωνο με καλυπτόμενη συμφωνία ή έως ότου το μέλος, το οποίο οφείλει να εφαρμόσει συστάσεις ή αποφάσεις, εξεύρει λύση ως προς το θέμα της μερικής ή ολικής ανείρσης οφελών, ή επιτευχθεί αμοιβαίως ικανοποιητική λύση».
- 127 Η ίδια διάταξη προβλέπει ακόμη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 21, παράγραφος 6, το ΟΕΔ συνεχίζει να παρακολουθεί την εφαρμογή εγκεκριμένων συστάσεων ή αποφάσεων.

- 128 Σε περίπτωση διαφωνίας ως προς το συμβατό των μέτρων που λαμβάνονται προς συμμόρφωση με τις συστάσεις και τις αποφάσεις του ΟΕΔ, το άρθρο 21, παράγραφος 5, του ΜΕΔ προβλέπει ότι η διαφορά ρυθμίζεται «σύμφωνα με τις σχετικές διαδικασίες επίλυσης διαφορών», στις οποίες συμπεριλαμβάνεται η αναζήτηση από τα μέρη λύσεως κατόπιν διαπραγματεύσεων.
- 129 Ούτε το πέρας του χρονικού διαστήματος που καθορίστηκε από το ΟΕΔ στην Κοινότητα για τη συμμόρφωση του κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανανών με την απόφαση του ΟΕΔ της 25ης Σεπτεμβρίου 1997 ούτε η απόφαση της 9ης Απριλίου 1999 με την οποία οι διαιτητές του ΟΕΔ διαπίστωσαν ρητώς το ασυμβίβαστο του θεσπισθέντος με τους κανονισμούς 1637/98 και 2362/98 νέου καθεστώτος εισαγωγής μπανανών είχαν ως συνέπεια την εξάντληση των τρόπων επίλυσεως των διαφορών που προβλέπονται από το ΜΕΔ.
- 130 Στο μέτρο αυτό, ο έλεγχος από τον κοινοτικό δικαστή της νομιμότητας της συμπεριφοράς των εναγομένων θεσμικών οργάνων με βάση τους κανόνες του ΠΟΕ θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα το να καταστεί επισφαλής η θέση των κοινοτικών διαπραγματευτών κατά την αναζήτηση αμοιβαία αποδεκτής λύσης της διαφοράς και σύμφωνα με τους κανόνες του ΠΟΕ.
- 131 Υπό τις συνθήκες αυτές, το να επιβληθεί στα δικαστικά όργανα η υποχρέωση της μη εφαρμογής των κανόνων του εσωτερικού δικαίου που είναι ασυμβίβαστοι με τις συμφωνίες ΠΟΕ θα είχε ως αποτέλεσμα να στερήσει τα νομοθετικά ή εκτελεστικά όργανα των συμβαλλομένων μερών από τη δυνατότητα, που τους παρέχει, ιδίως, το άρθρο 22 του ΜΕΔ, να εξεύρουν, έστω και προσωρινώς, λύση κατόπιν διαπραγματεύσεων (απόφαση Πορτογαλία κατά Συμβουλίου, σκέψη 110 ανωτέρω, σκέψη 40).
- 132 Επομένως, οι ενάγουσες εσφαλμένως συνάγουν από τα άρθρα 21 και 22 του ΜΕΔ ότι το μέλος του ΠΟΕ υπέχει την υποχρέωση να συμμορφωθεί, εντός συγκεκρι-

μένου χρονικού διαστήματος, προς τις συστάσεις και τις αποφάσεις των οργάνων του ΠΟΕ και εσφαλμένως υποστηρίζουν ότι οι αποφάσεις του ΟΕΔ είναι εκτελεστές εκτός αν τα συμβαλλόμενα μέρη ομόφωνα εναντιώθηκαν συναφώς.

- 133 Εξάλλου, το Συμβούλιο, τροποποιώντας εκ νέου, με τον κανονισμό 216/2001, το καθεστώς εισαγωγής μπανανών, επεδίωξε την επίτευξη του συμβιβασμού διαφόρων αποκλινόντων στόχων. Έτσι, το προοίμιο του κανονισμού 216/2001 επισημαίνει, στην πρώτη αιτιολογική σκέψη του, ότι πραγματοποιήθηκαν πολλές και έντονες επαφές προκειμένου, ιδίως, να «ληφθούν υπόψη τα συμπεράσματα της ειδικής ομάδας» και, στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του, ότι το μελετώμενο νέο καθεστώς εισαγωγής παρέχει τις καλύτερες εγγυήσεις τόσο «για την επίτευξη των στόχων της [ΚΟΑ μπανάνας] όσον αφορά την κοινοτική παραγωγή και τη ζήτηση των καταναλωτών» όσο και για την «τήρηση των κανόνων διεθνούς εμπορίου».
- 134 Εν τέλει, ακριβώς σε αντάλλαγμα για τη δέσμευση της Κοινότητας να θεσπίσει ένα αποκλειστικώς δασμολογικό καθεστώς για τις εισαγωγές μπανανών πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής δέχθηκαν, σύμφωνα με το μνημόνιο συμφωνίας που συνήφθη στις 11 Απριλίου 2001, να αναστείλουν προσωρινά την επιβολή του πρόσθετου δασμού.
- 135 Πάντως, το ως άνω αποτέλεσμα θα μπορούσε να διακυβευθεί από μια παρέμβαση του κοινοτικού δικαστή που θα συνίστατο στο να ελεγχθεί, με σκοπό την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν οι ενάγουσες, η νομιμότητα, από την άποψη των κανόνων του ΠΟΕ, της συμπεριφοράς που υιοθέτησαν εν προκειμένω τα εναγόμενα θεσμικά όργανα.
- 136 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως ρητώς υπογράμμισαν οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, το μνημόνιο συμφωνίας της 11ης Απριλίου 2001 δεν αποτελεί, αυτό καθ' εαυτό, αμοιβαία αποδεκτή λύση κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 6, του ΜΕΔ και ότι το ζήτημα της εφαρμογής από την Κοινότητα των

συστάσεων και των αποφάσεων του ΟΕΔ εξακολουθούσε να αναγράφεται, στις 12 Ιουλίου 2001, ήτοι μεταγενεστέρως της ασκήσεως της υπό κρίση αγωγής, στην ημερήσια διάταξη της συνεδριάσεως του ΟΕΔ.

- 137 Επομένως, τα εναγόμενα θεσμικά όργανα, τροποποιώντας το επίδικο κοινοτικό καθεστώς εισαγωγής μπανανών, δεν είχαν την πρόθεση να εκπληρώσουν ειδικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τους κανόνες του ΠΟΕ με βάση τους οποίους το ΟΕΔ είχε διαπιστώσει ότι το εν λόγω καθεστώς ήταν ασυμβίβαστο με τους κανόνες αυτούς.
- 138 Κατά τα λοιπά, πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 1637/98, το Συμβούλιο είχε την πρόθεση, εν προκειμένω, να συμβιβάσει, λαμβάνοντας υπόψη τους διάφορους τρόπους επιλύσεως των διαφορών τους οποίους καθορίζει το ΜΕΔ, τις διεθνείς δεσμεύσεις που ανέλαβε η Κοινότητα τόσο στο πλαίσιο του ΠΟΕ όσο και έναντι των άλλων μερών που έχουν υπογράψει την τέταρτη σύμβαση της Λομέ, με ταυτόχρονη διασφάλιση, εξάλλου, των στόχων της ΚΟΑ μπανάνας.
- 139 Η ως άνω πρόθεση επιβεβαιώνεται από το άρθρο 20, στοιχείο ε', του κανονισμού 404/93, που τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1637/98. Στον βαθμό που η εν λόγω διάταξη διευκρινίζει ότι οι διατάξεις που η Επιτροπή έχει την εξουσία να θεσπίζει για την εφαρμογή του τίτλου IV του κανονισμού 404/93, που αφορά το καθεστώς των συναλλαγών με τις τρίτες χώρες όσον αφορά τις μπανάνες, περιλαμβάνουν τα μέτρα που είναι αναγκαία για την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις συμφωνίες που συνήψε η Κοινότητα σύμφωνα με το άρθρο 300 ΕΚ, η διάταξη αυτή περιλαμβάνει το σύνολο των συμβατικών δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί, χωρίς να ευνοεί τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η Κοινότητα στο πλαίσιο των συμφωνιών ΠΟΕ.
- 140 Επιπλέον, ο κοινοτικός νομοθέτης έχει επιφυλαχθεί ρητώς, στην ένατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1637/98, ως προς τη δυνατότητα να εξετάσει τη λειτουργία του ως άνω νομοθετήματος μετά το πέρασ επαρκούς δοκιμαστικής περιόδου.

— Επί της εξαιρέσεως που στηρίζεται στη ρητή παραπομπή σε συγκεκριμένες διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ

- 141 Η ΚΟΑ μπανάνας, όπως θεσπίστηκε με τον κανονισμό 404/93 και τροποποιήθηκε στη συνέχεια, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παραπέμπει ρητώς σε συγκεκριμένες διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, διάταξη ΟΓΤ Fruchthandelsgesellschaft, σκέψη 110 ανωτέρω, σκέψη 28).
- 142 Ειδικότερα, από το προοίμιο των διαφόρων κανονισμών που τροποποιούν το καθεστώς εισαγωγής μπανανών δεν προκύπτει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης αναφέρθηκε σε συγκεκριμένες διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ, όταν επιχείρησε να επιτύχει τη συμμόρφωση του ως άνω καθεστώτος με τις ίδιες συμφωνίες.
- 143 Έτσι, ο κανονισμός 2362/98 δεν περιέχει καμία ρητή παραπομπή σε συγκεκριμένες διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ (αποφάσεις Cordis κατά Επιτροπής, σκέψη 113 ανωτέρω, σκέψη 59· Bocchi Food Trade International κατά Επιτροπής, σκέψη 113 ανωτέρω, σκέψη 64, και T. Port κατά Επιτροπής, σκέψη 113 ανωτέρω, σκέψη 59).
- 144 Επομένως, παρά τη διαπίστωση περί του ασυμβιβάστου, στην οποία προέβη το ΟΕΔ, οι κανόνες του ΠΟΕ δεν αποτελούν, εν προκειμένω, ούτε λόγω ειδικών υποχρεώσεων τις οποίες η Κοινότητα είχε την πρόθεση να εκπληρώσει ούτε λόγω ρητής παραπομπής σε συγκεκριμένες διατάξεις, κανόνες με βάση τους οποίους μπορεί να εκτιμηθεί η νομιμότητα της συμπεριφοράς των θεσμικών οργάνων.
- 145 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι ενάγουσες δεν μπορούν να ισχυριστούν λυσιτελώς, για τους σκοπούς του αιτήματός τους αποζημιώσεως, ότι η συμπεριφορά που προσάπτεται στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή είναι αντίθετη προς τους κανόνες του ΠΟΕ.

- 146 Οι αιτιάσεις που αντλούν οι ενάγουσες από την παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφαλείας δικαίου, από την προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας και οικονομικής πρωτοβουλίας και, τέλος, από τη μη τήρηση της αρχής της χρηστής διοικήσεως στηρίζονται όλες στην προϋπόθεση ότι η συμπεριφορά που προσάπτεται στα εναγόμενα θεσμικά όργανα είναι αντίθετη προς τους κανόνες του ΠΟΕ.
- 147 Εφόσον οι ως άνω κανόνες δεν περιλαμβάνονται σε εκείνους με βάση τους οποίους ο κοινοτικός δικαστής ελέγχει τη νομιμότητα της συμπεριφοράς των κοινοτικών οργάνων, οι ανωτέρω αιτιάσεις πρέπει, κατά συνέπεια, επίσης να απορριφθούν.
- 148 Επομένως, η συμπεριφορά των εναγομένων θεσμικών οργάνων δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πάσχει λόγω ελλείψεως νομιμότητας, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστεί η επιχειρηματολογία των εναγουσών ως προς τη νομική φύση των κανόνων και των αρχών που, όπως υποστηρίζεται, παραβιάστηκαν και ως προς την υποτιθέμενη σοβαρότητα των εν λόγω παραβιάσεων.
- 149 Εφόσον η έλλειψη νομιμότητας της προσαπτομένης στα εναγόμενα θεσμικά όργανα συμπεριφοράς δεν μπορεί να αποδειχθεί, μία από τις τρεις σωρευτικές προϋποθέσεις στοιχειοθετήσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας λόγω παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων της δεν πληρούται.
- 150 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αγωγή αποζημιώσεως που άσκησαν οι ενάγουσες και η οποία στηρίζεται στο ως άνω καθεστώς ευθύνης πρέπει να απορριφθεί, χωρίς να είναι αναγκαίο, στο πλαίσιο αυτό, να εξεταστεί αν συντρέχουν οι δύο άλλες προϋποθέσεις, που αφορούν, αντιστοίχως, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προβαλλομένης συμπεριφοράς και της ζημίας της οποίας έγινε επίκληση (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Σεπτεμβρίου 1999, C-257/98 P, Lucaccioni κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-5251, σκέψη 14, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Απριλίου 2002, T-220/96, EBO κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-2265, σκέψη 39).

Επί της κατ' αναλογίαν εφαρμογής του καθεστώτος της εξωσυμβατικής ευθύνης των κρατών μελών

- 151 Οι ενάγουσες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι η απόφαση των διαιτητών της 9ης Απριλίου 1999 με την οποία επετράπη η λήψη αντιποίνων κατά των κοινοτικών εξαγωγών είναι συγκρίσιμη με απόφαση του Δικαστηρίου με την οποία διαπιστώνεται, βάσει του άρθρου 226 ΕΚ, η εκ μέρους κράτους μέλους παράβαση των κοινοτικών του υποχρεώσεων. Επομένως, ο κοινοτικός δικαστής θα κατέληγε στο να αναγνωρίσει στις ενάγουσες δικαίωμα αποζημιώσεως για την αποκατάσταση της ζημίας που απορρέει από την παράνομη συμπεριφορά των εναγομένων (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Νοεμβρίου 1991, C-6/90 και C-9/90, Francovich κ.λπ., Συλλογή 1991, σ. I-5357, και της 5ης Μαρτίου 1996, C-46/93 και C-48/93, Brasserie du pêcheur και Factortame, Συλλογή 1996, σ. I-1029).
- 152 Τα εναγόμενα θεσμικά όργανα εκτιμούν ότι δεν είναι εφαρμοστέα εν προκειμένω η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την εξωσυμβατική ευθύνη των κρατών μελών λόγω παραβάσεως των κοινοτικών τους υποχρεώσεων.
- 153 Αρκεί το Πρωτοδικείο να διαπιστώσει ότι, έστω και αν υποθεθεί ότι οι συστάσεις και οι αποφάσεις του ΟΕΔ μπορούν να εξομοιωθούν με αποφάσεις του Δικαστηρίου, το αίτημα αποζημιώσεως των εναγουσών στηρίζεται στην κατ' αναλογίαν εφαρμογή στην Κοινότητα ενός καθεστώτος ευθύνης που στηρίζεται στην προϋπόθεση ότι υφίσταται παράνομη συμπεριφορά των εναγομένων θεσμικών οργάνων.
- 154 Επομένως, ελλείψει αποδείξεως του παράνομου χαρακτήρα της συμπεριφοράς που προσάπτεται εν προκειμένω στα ενδιαφερόμενα θεσμικά όργανα, το ως άνω αίτημα δεν μπορεί παρά να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Επί της ευθύνης της Κοινότητας σε περίπτωση που δεν υφίσταται παράνομη συμπεριφορά των οργάνων της

Επί της αρχής της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας σε περίπτωση που δεν υφίσταται παράνομη συμπεριφορά των οργάνων της

— Επιχειρήματα των διαδίκων

155 Οι ενάγουσες εκτιμούν ότι, έστω και αν υποθεθεί ότι τα εναγόμενα νομίμως δεν έλαβαν υπόψη τις αποφάσεις του ΠΟΕ, οι προϋποθέσεις από τις οποίες η κοινοτική νομολογία εξαρτά τη στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας για τις ζημίες που προξενούν τα όργανά της έστω και σε περίπτωση που δεν υφίσταται παράνομη ενέργεια των εν λόγω οργάνων συντρέχουν εν πάση περιπτώσει, ήτοι το υποστατό της ζημίας, η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της εν λόγω ζημίας και της συμπεριφοράς των κοινοτικών οργάνων, καθώς και ο ασυνήθης και ειδικός χαρακτήρας της ως άνω ζημίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Απριλίου 1998, T-184/95, Dorsch Consult κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-667, σκέψη 59, που επιβεβαιώθηκε κατ' αναίρεση με την απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουνίου 2000, C-237/98 P, Dorsch Consult κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-4549).

156 Τα εναγόμενα αντιτάσσουν ότι η αρχή της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας σε περίπτωση που δεν υφίσταται παράνομη συμπεριφορά των οργάνων της δεν μπορεί να θεωρηθεί ως γενική αρχή που είναι κοινή στα δίκαια των κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ. Εν πάση περιπτώσει, μια τέτοια αρχή ουδέποτε μέχρι σήμερα έχει καθιερωθεί από την κοινοτική νομολογία και οι ενάγουσες δεν πληρούν τις αυστηρές προϋποθέσεις του ως άνω καθεστώτος ευθύνης που επιβάλλονται από τις εθνικές έννομες τάξεις οι οποίες έχουν αναγνωρίσει το εν λόγω καθεστώς.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 157 Όταν, όπως εν προκειμένω, ο παράνομος χαρακτήρας της συμπεριφοράς που αποδίδεται στα κοινοτικά όργανα δεν έχει αποδειχθεί, εξ αυτού δεν προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις που πρέπει, ως κατηγορία επιχειρήσεων, να υποστούν δυσανάλογη μερίδα των επιβαρύνσεων που απορρέουν από τον περιορισμό της προσβάσεως σε αγορές εξαγωγών δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να λάβουν αποζημίωση επικαλούμενες την εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1987, 81/86, De Boer Buizen κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 3677, σκέψη 17).
- 158 Συγκεκριμένα, το άρθρο 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ στηρίζει την υποχρέωση που επιβάλλει στην Κοινότητα να αποκαθιστά τη ζημία που προξενούν τα όργανά της επί των «γενικών αρχών του δικαίου που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών», χωρίς να περιορίζει, κατά συνέπεια, την έκταση των ως άνω αρχών μόνον στο καθεστώς της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας λόγω παράνομης συμπεριφοράς των εν λόγω οργάνων.
- 159 Πάντως, τα εθνικά δίκαια που αφορούν την εξωσυμβατική ευθύνη παρέχουν τη δυνατότητα στους ιδιώτες, αν και σε ποικίλους βαθμούς, στο πλαίσιο συγκεκριμένων τομέων και σύμφωνα με διαφορετικούς τρόπους, να επιτύχουν διά της δικαστικής οδού αποζημίωση για ορισμένες ζημιές, έστω και σε περίπτωση που δεν υφίσταται παράνομη ενέργεια του ζημιώσαντος.
- 160 Στην περίπτωση ζημίας που προκλήθηκε από συμπεριφορά των οργάνων της Κοινότητας, της οποίας ο παράνομος χαρακτήρας δεν έχει αποδειχθεί, η εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας μπορεί να στοιχειοθετηθεί, εφόσον πληρούνται σωρευτικώς οι προϋποθέσεις που αφορούν το υποστατό της ζημίας, την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της ως άνω ζημίας και της συμπεριφοράς των κοινοτικών οργάνων, καθώς και τον ασυνήθη και ειδικό χαρακτήρα της εν λόγω ζημίας (απόφαση της 15ης Ιουνίου 2000, Dorsch Consult κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, σκέψη 155 ανωτέρω, σκέψη 19).

- 161 Επομένως, πρέπει να εξετασθεί αν οι τρεις αυτές προϋποθέσεις συντρέχουν εν προκειμένω.

Επί της υπάρξεως πραγματικής και βεβαίας ζημίας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 162 Οι ενάγουσες προβάλλουν ότι η ζημία που υπέστησαν αποτελείται, αφενός, από την αύξηση κατά 96,5% των εισαγωγικών δασμών που επιβάλλονται από την αμερικανική διοίκηση επί των εισαγωγών συσσωρευτών των εναγουσών στις Ηνωμένες Πολιτείες και, αφετέρου, από τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι ενάγουσες στο πλαίσιο της σύστασης και της μετεγκατάστασης μονάδων παραγωγής των εν λόγω προϊόντων τις οποίες αναγκάστηκαν να πραγματοποιήσουν κατόπιν των ως άνω εμπορικών αντιποίνων. Στα ανωτέρω προστίθενται οι απώλειες κύκλου εργασιών που οφείλονται στη μετατροπή των εν λόγω μονάδων παραγωγής.
- 163 Κατά τη διάρκεια της δίκης, οι ενάγουσες διευκρίνισαν ότι η επιτάχυνση της υλοποίησής μιας μονάδας παραγωγής συσσωρευτών στις Ηνωμένες Πολιτείες και η μετατροπή εγκαταστάσεων που βρίσκονται εντός άλλου τρίτου κράτους σε εργοστάσιο κατασκευής των εν λόγω προϊόντων τους είχαν παράσχει τη δυνατότητα να μειώσουν στον μέγιστο βαθμό την αρνητική επίδραση του πρόσθετου δασμού και να περισώσουν το μερίδιό τους στην αμερικανική αγορά. Επομένως, οι ενάγουσες δεν απώλεσαν όγκους πωλήσεων, αλλά υπέστησαν μόνο χρηματική ζημία.
- 164 Τα εναγόμενα αντιτάσσουν ότι οι συμβάσεις πωλήσεως που συνδέουν τις ενάγουσες με τους Αμερικανούς πελάτες τους προβλέπουν αναθεώρηση των τιμών των προϊόντων τους και ότι δεν έχει αποδειχθεί ότι οι ενδιαφερόμενοι έχουν αρχίσει διαπραγματεύσεις για τον σκοπό αυτό. Οι ενάγουσες, έχοντας συνομολογήσει ρήτρες που περιορίζουν την αύξηση των τιμών τους, κατέστησαν οι ίδιες υπεύθυνες για τα οικονομικά μειονεκτήματα που οφείλονται, όπως υποστηρίζεται, στον πρόσθετο δασμό. Τα εναγόμενα προσθέτουν ότι η σχετική με τη διανομή συμφωνία των εναγουσών, που στηρίζει τις συμφωνηθείσες με τον αγοραστή τιμές στη ρήτρα fob (ελεύθερο επί του καταστρώματος), προβλέπει ότι ο αγοραστής φέρει αποκλειστικώς τον κίνδυνο της διακύμανσης των εισαγωγικών δασμών. Συγκε-

κριμένα, το ποσό των εισαγωγικών δασμών στις Ηνωμένες Πολιτείες προστίθεται φυσιολογικά, μαζί με εκείνα της μεταφοράς και της ασφαλίσεως, στην τιμή fob που συμφωνήθηκε αρχικώς.

- 165 Επιπλέον, οι ενάγουσες δεν απέδειξαν ότι δεν ήσαν σε θέση να εξαγάγουν τους συσσωρευτές τους σε άλλες χώρες και να αποφύγουν, κατ' αυτόν τον τρόπο, κάθε μείωση των οφελών. Τέλος, τα σχετικά με τη μετεγκατάσταση μέτρα που έλαβαν οι ενάγουσες, τα οποία πόρρω απέχουν από το να προξενούν ζημία, παρέχουν, αντιθέτως, πρόσβαση σε μια πλέον επικερδή παραγωγή υψηλής τεχνολογίας.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 166 Από την επιχειρηματολογία των εναγομένων θεσμικών οργάνων προκύπτει ότι τα εν λόγω θεσμικά όργανα περιορίζονται, κατ' ουσίαν, να αμφισβητήσουν την ύπαρξη περιουσιακής ζημίας των εναγουσών που να μην οφείλεται σε αποφάσεις των ιδίων των εναγουσών.
- 167 Επομένως, το Συμβούλιο και η Επιτροπή δεν αμφισβητούν, κατ' αρχήν, τον πραγματικό και βέβαιο χαρακτήρα της ζημίας που υπέστησαν οι ενάγουσες κατόπιν της επιβολής του αμερικανικού πρόσθετου δασμού επί των προερχομένων από την Κοινότητα εισαγωγών συσσωρευτών.
- 168 Ειδικότερα, λόγω του ότι τα εναγόμενα δέχονται ότι η συναφθείσα από τις ενάγουσες σύμβαση διανομής έχει ως αποτέλεσμα να φέρει αποκλειστικώς ο αγοραστής τον κίνδυνο της διακύμανσης των εισαγωγικών δασμών, τα εναγόμενα δεν μπορούν να αμφισβητήσουν ότι οι ενάγουσες υποχρεώθηκαν, τουλάχιστον, κατ' ανάγκην να υποστούν εμπορική ζημία λόγω της αναμφισβήτητης ανατιμήσεως των προϊόντων τους που προκλήθηκε στην αγορά των Ηνωμένων Πολιτειών από την αιφνίδια αύξηση κατά 100 % των αμερικανικών εισαγωγικών δασμών επί της αξίας.

169 Εξάλλου, τα στατιστικά στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή ενισχύουν τους ισχυρισμούς των εναγουσών, καθόσον αποδεικνύουν αναμφισβήτητα την ύπαρξη αισθητής πτώσεως της συνολικής αξίας των εισαγωγών στις Ηνωμένες Πολιτείες συσσωρευτών μολύβδου που προέρχονται από την Κοινότητα.

170 Στο μέτρο αυτό, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι πληρούται η προϋπόθεση σχετικά με τον πραγματικό και βέβαιο χαρακτήρα της ζημίας που υπέστησαν οι ενάγουσες.

Επί της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ζημίας και της συμπεριφοράς των εναγομένων θεσμικών οργάνων

— Επιχειρήματα των διαδίκων

171 Οι ενάγουσες θεωρούν ότι αρκεί η ζημία να προέρχεται κατά τρόπο αρκούντως άμεσο από τη συμπεριφορά των κοινοτικών οργάνων, χωρίς να απαιτείται συναφώς η ύπαρξη απολύτως άμεσης αιτιώδους συνάφειας. Εν προκειμένω, ο αμερικανικός πρόσθετος δασμός οφείλεται, εν τέλει, στη διατήρηση ενός κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανανών που είναι ασυμβίβαστο με τους κανόνες του ΠΟΕ.

172 Η πρόθεση των αμερικανικών αρχών να λάβουν αντίποινα και ο κατάλογος των οικείων προϊόντων ήσαν απολύτως γνωστοί. Δεν ασκεί επιρροή το ότι κάθε κοινοτικός επιχειρηματίας μπορεί να θιγεί και το ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής διέθεταν το δικαίωμα να καθορίσουν τους επίμαχους τομείς ή να αντιδράσουν προκρίνοντας άλλες επιλογές που προβλέπονται ή είναι ανεκτές από τους κανόνες του ΠΟΕ.

- 173 Τα εναγόμενα αμφισβητούν την ύπαρξη οποιασδήποτε αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προβαλλομένης ζημίας και της συμπεριφοράς τους. Ο πρόσθετος δασμός δεν οφείλεται στις ενέργειες των εναγομένων, αλλά σε μια μονομερή πράξη των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, από την οποία απορρέει η οριοθέτηση του κύκλου των θιγομένων κοινοτικών επιχειρηματιών. Οι αμερικανικές αρχές μπορούσαν να επιλέξουν άλλα προϊόντα, εκτός των συσσωρευτών, και απήλλαξαν, εξάλλου, από τον επιβληθέντα πρόσθετο δασμό τα προϊόντα καταγωγής ορισμένων κρατών μελών της Κοινότητας. Ομοίως, το επίπεδο της τελωνειακής ανόρθωσης καθορίστηκε ελεύθερα από την Αμερικανική Κυβέρνηση.
- 174 Επομένως, δεν μπορεί να καταλογισθεί στην Κοινότητα η επιβολή δυσανάλογου βάρους στους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες. Εξάλλου, οι παρατηρήσεις των εναγουσών σχετικά με την προβαλλομένη εις βάρος τους διάκριση αποδεικνύουν την έλλειψη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς των εναγομένων και της προβαλλομένης ζημίας.
- 175 Η ανάκληση των παραχωρήσεων από ένα μέλος του ΠΟΕ δεν είναι ούτε αυτόματη ούτε υποχρεωτική. Έτσι, η προβλεπόμενη στο άρθρο 22, παράγραφοι 1 και 2, του ΜΕΔ διαδικασία αναφέρεται στη διαπραγμάτευση ως προς τα αντισταθμιστικά ανταλλάγματα υπό τη μορφή παραχωρήσεων που αφορούν την πρόσβαση στην αγορά, όταν οι συστάσεις ή οι αποφάσεις του ΟΕΔ δεν έχουν εφαρμοστεί εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος.
- 176 Επιπλέον, δεν υπάρχει καμία σχέση, έστω και έμμεση, μεταξύ της ΚΟΑ μπανάνας και των αποφάσεων των εναγουσών να καταβάλουν τους αυξημένους δασμούς. Καμία πράξη της Κοινότητας δεν επέβαλε στις ενάγουσες την υποχρέωση να εξαγάγουν προϊόντα προς τις Ηνωμένες Πολιτείες ή να συνεχίσουν να εξαγάγουν προϊόντα υπό τις νέες περιστάσεις ούτε απέκλεισε το ενδεχόμενο αναδιαπραγματεύσεως της τιμής εισαγωγής ή το ενδεχόμενο να εξαγάγουν οι ενάγουσες αλλού τα προϊόντα τους.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 177 Οι γενικές αρχές του δικαίου που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών και στις οποίες παραπέμπει το άρθρο 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο επικλήσεως προς στήριξη της υπάρξεως υποχρεώσεως που υπέχει η Κοινότητα να αποκαθιστά κάθε βλαπτική συνέπεια, έστω και απομακρυσμένη, της συμπεριφοράς των οργάνων της (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 1979, 64/76 και 113/76, 167/78 και 239/78, 27/79, 28/79 και 45/79, Dumortier κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 515, και της 30ής Ιανουαρίου 1992, C-363/88 και C-364/88, Finsider κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-359, σκέψη 25· διάταξη του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 2000, T-201/99, Royal Olympic Cruises κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-4005, σκέψη 26).
- 178 Συγκεκριμένα, η απαιτούμενη από το άρθρο 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ προϋπόθεση σχετικά με την αιτιώδη συνάφεια εξαρτάται από την ύπαρξη επαρκώς άμεσης σχέσεως αιτίου και αιτιατού μεταξύ της συμπεριφοράς των κοινοτικών οργάνων και της ζημίας (απόφαση Dumortier κ.λπ. κατά Συμβουλίου, σκέψη 177 ανωτέρω, σκέψη 21, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 2000, T-178/98, Fresh Marine κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-3331, σκέψη 118, που επιβεβαιώθηκε κατ' αναίρεση με την απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 2003, C-472/00 P, Επιτροπή κατά Fresh Marine, Συλλογή 2003, σ. I-7541).
- 179 Βεβαίως, είναι αληθές ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής έλαβαν απλώς, κατόπιν αιτήσεώς τους, την άδεια από το ΟΕΔ, χωρίς να έχουν σχετική υποχρέωση, να προβούν στην ανάκληση των παραχωρήσεων υπό τη μορφή αυξήσεως των δασμών τους που επιβαρύνουν τις εισαγωγές προϊόντων που προέρχονται από την Κοινότητα. Ακόμη και μετά τη λήψη της ως άνω αδειας, η Αμερικανική Κυβέρνηση εξακολουθούσε να έχει την ευχέρεια να επιδιώξει την επίλυση της διαφοράς μεταξύ αυτής και της Κοινότητας χωρίς να λάβει αντίποινα κατά της τελευταίας.
- 180 Επίσης κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που διέθετε, η αμερικανική διοίκηση, αφενός, αποφάσισε να πλήξει τους συσσωρευτές με τα αντίποινα της, από τα οποία η ίδια απήλλαξε τους συσσωρευτές καταγωγής ορισμένων κρατών μελών της Κοινότητας, και, αφετέρου, καθόρισε σε 96,5 % το ποσοστό αυξήσεως των εισαγωγικών δασμών που επιβαρύνουν τα σχετικά προϊόντα.

- 181 Γεγονός παραμένει ότι, ελλείπει του επίδικου κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανανών και της προηγούμενης διαπιστώσεως του ΟΕΔ ότι το ως άνω καθεστώς είναι ασυμβίβαστο με τους κανόνες του ΠΟΕ, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής δεν θα μπορούσαν ούτε να ζητήσουν ούτε να λάβουν από το ΟΕΔ την άδεια να αναστείλουν τις δασμολογικές παραχωρήσεις τους σε προϊόντα που προέρχονται από την Κοινότητα μέχρι του επιπέδου μερικής ή ολικής αναίρεσεως οφελών που προκύπτει από τη διατήρηση του επίδικου κοινοτικού καθεστώτος.
- 182 Συγκεκριμένα, ακριβώς σε συνάρτηση με το ποσό της ζημίας που υπέστη η αμερικανική οικονομία λόγω του κοινοτικού καθεστώτος εισαγωγής μπανανών που κρίθηκε ασυμβίβαστο με τους κανόνες του ΠΟΕ, το ΟΕΔ καθόρισε το ποσό των συναλλαγών μέχρι του οποίου επιτράπη στην αμερικανική διοίκηση να αναστείλει τις δασμολογικές παραχωρήσεις της έναντι της Κοινότητας.
- 183 Υπό τις συνθήκες αυτές, η ανάκληση των παραχωρήσεων έναντι της Κοινότητας που προσέλαβε τη μορφή του πρόσθετου δασμού επί των εισαγωγών πρέπει να θεωρηθεί ως συνέπεια που απορρέει αντικειμενικά, κατά τη συνήθη και προβλέψιμη εξέλιξη του συστήματος επιλύσεως διαφορών του ΠΟΕ που έχει γίνει δεκτό από την Κοινότητα, από τη διατήρηση σε ισχύ, εκ μέρους των εναγομένων θεσμικών οργάνων, ενός καθεστώτος εισαγωγής μπανανών που είναι ασυμβίβαστο με τις συμφωνίες ΠΟΕ.
- 184 Επομένως, η μονομερής απόφαση των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής να επιβάλουν πρόσθετο δασμό επί των εισαγωγών συσσωρευτών που προέρχονται από την Κοινότητα δεν είναι ικανή να καταλύσει την αιτιώδη συνάφεια που υφίσταται μεταξύ της ζημίας που η επιβολή του ως άνω πρόσθετου δασμού προκάλεσε στις ενάγουσες και της διατηρήσεως από τα εναγόμενα του επίδικου καθεστώτος εισαγωγής μπανανών.
- 185 Συγκεκριμένα, η συμπεριφορά των εναγομένων θεσμικών οργάνων οδήγησε κατ' ανάγκην στη λήψη των αντιποίνων από την αμερικανική διοίκηση, τηρουμένων των διαδικασιών τις οποίες θεσπίζει το ΜΕΔ και οι οποίες έχουν γίνει δεκτές από την Κοινότητα, οπότε η συμπεριφορά αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως η αποφασιστική αιτία της ζημίας που υπέστησαν οι ενάγουσες κατόπιν της επιβολής του αμερικανικού πρόσθετου δασμού.

- 186 Ακόμη και πριν επιτρέψει το ΟΕΔ, στις 19 Απριλίου 1999, στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής να επιβάλουν τον πρόσθετο δασμό επί των εισαγωγών, τα εναγόμενα θεσμικά όργανα δεν αγνοούσαν ότι επέκειτο η λήψη των αμερικανικών αντιποίνων.
- 187 Από τις 10 Νοεμβρίου 1998, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής είχαν δημοσιεύσει τον προσωρινό κατάλογο των προϊόντων κοινοτικής προελεύσεως επί των εισαγωγών των οποίων σκόπευαν να επιβάλουν πρόσθετο δασμό, ως προς τον οποίο επιβεβαίωσαν, στις 21 Δεκεμβρίου 1998, ότι επρόκειτο να εφαρμοστεί σε ποσοστό 100 %.
- 188 Από τις 3 Μαρτίου 1999, ημερομηνία κατά την οποία επιβλήθηκε στους κοινοτικούς εξαγωγείς η υποχρέωση να συστήσουν τραπεζική εγγύηση σε ποσοστό 100 % επί της αξίας των σχετικών προϊόντων εισαγωγής, τα εναγόμενα δεν μπορούσαν πλέον να αγνοούν τη σαφή πρόθεση των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής να επιβάλουν πρόσθετο δασμό. Ουδεμία αμφιβολία μπορούσε να εξακολουθεί να υφίσταται μετά το ανακοινωθέν τύπου της 9ης Απριλίου 1999 του ειδικού αντιπροσώπου, με το οποίο ανακοινώθηκε ο κατάλογος των προϊόντων επί των οποίων επρόκειτο να επιβληθεί ο πρόσθετος δασμός.
- 189 Δεν ασκούν επιρροή, από την άποψη της αιτιώδους συνάφειας, οι αντιρρήσεις που αντλούν τα εναγόμενα από την έλλειψη οποιασδήποτε σχέσεως μεταξύ του επίδικου καθεστώτος εισαγωγής μπανανών και της αποφάσεως που αποδίδουν στις ενάγουσες να εξοφληθεί ο πρόσθετος δασμός, από την προβαλλόμενη ανυπαρξία υποχρεώσεως των εναγουσών να εξακολουθήσουν να διαθέτουν τους συσσωρευτές τους στην αμερικανική αγορά και, τέλος, από την υποτιθέμενη δυνατότητα αναδιαπραγματεύσεως της τιμής των προϊόντων τους ή εξαγωγής των εν λόγω προϊόντων σε άλλες αγορές.
- 190 Τέτοιες σκέψεις, οι οποίες αφορούν μόνον τα μέτρα στη λήψη των οποίων θα μπορούσαν να οδηγηθούν οι ενάγουσες προκειμένου να αποφύγουν την καταβολή του πρόσθετου δασμού και να μειώσουν την εμπορική τους ζημία, δεν μπορούν να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη της αρκούντως άμεσης αιτιώδους συνάφειας που έγινε δεκτή μεταξύ της συμπεριφοράς των εναγομένων και της ζημίας που υπέστησαν οι ενάγουσες κατόπιν της επιβολής του πρόσθετου δασμού.

- 191 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτή η ύπαρξη της απαιτούμενης άμεσης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ, αφενός, της συμπεριφοράς που υιοθέτησαν τα εναγόμενα θεσμικά όργανα όσον αφορά τις εισαγωγές μπανανών στην Κοινότητα και, αφετέρου, της ζημίας που υπέστησαν οι ενάγουσες λόγω της επιβολής του αμερικανικού πρόσθετου δασμού.

Επί του ασυνήθους και ειδικού χαρακτήρα της ζημίας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 192 Οι ενάγουσες εκτιμούν ότι ο ασυνήθης και ειδικός χαρακτήρας της ζημίας που υπέστησαν οφείλεται στη διττή δυσμενή διάκριση που προκλήθηκε από τη συμπεριφορά των εναγομένων θεσμικών οργάνων.
- 193 Πρώτον, ο πρόσθετος δασμός πλήττει την ιδιαίτερη κατηγορία των επιχειρηματιών που περιλαμβάνονται στον ειδικό κατάλογο που κατήρτισε η αμερικανική διοίκηση.
- 194 Οι ενάγουσες αποτέλεσαν αντικείμενο δυσμενούς διακρίσεως σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις που επλήγησαν από τα αντίποινα, κατά το μέτρο που επιβαρύνθηκαν, αυτές καθ' εαυτές, με το 6 % περίπου του συνολικού ποσού των 191,4 εκατομμυρίων USD που αναφέρεται στην απόφαση της Αμερικανικής Κυβερνήσεως περί επιβολής αντιποίνων.
- 195 Οι ενάγουσες εκτιμούν, εν πάση περιπτώσει, ότι υπήρξαν θύματα δυσμενούς διακρίσεως όχι μόνο σε σχέση με τις επιχειρήσεις που παράγουν βιομηχανικούς συσσωρευτές, αλλά και σε σχέση με το σύνολο των κοινοτικών επιχειρήσεων, κατά το μέτρο που όλες οι ανωτέρω επιχειρήσεις αποτελούσαν, δυνητικώς, αντικείμενο κυρώσεων.

- 196 Δεύτερον, οι ενάγουσες υπογραμμίζουν ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συνήθης κίνδυνος για μια επιχείρηση ο κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται ο επιχειρηματίας που υποχρεώνεται να εξοφλήσει αιφνιδίως απαγορευτικούς δασμούς επί των εξαγωγών του κατόπιν εμπορικής διαφοράς που ανέκυψε σε τομέα διαφορετικό από τον τομέα δραστηριότητάς του.
- 197 Οι ενάγουσες προσθέτουν ότι το συμφέρον για τη διατήρηση ορισμένων κανόνων της ΚΟΑ μπανάνας δεν μπορεί να χαρακτηριστεί εγκύρως ως σκοπός θεμελιώδους γενικού συμφέροντος της Κοινότητας, του οποίου η σπουδαιότητα θα δικαιολογούσε αρνητικές συνέπειες για ορισμένους επιχειρηματίες. Επίμαχη εν προκειμένω δεν είναι η διάλυση της ΚΟΑ μπανάνας, αλλά η προσαρμογή της στην έννομη τάξη του ΠΟΕ.
- 198 Τα εναγόμενα θεσμικά όργανα απαντούν ότι οι προϋποθέσεις σχετικά με την ασυνήθη και ειδική ζημία δεν συντρέχουν εν προκειμένω. Αφενός, η κατάσταση των εναγουσών στην αμερικανική αγορά θα μπορούσε να μεταβληθεί ανά πάσα στιγμή λόγω μονομερών πράξεων των κρατών μελών ή κατόπιν συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Αφετέρου, ο κύκλος των επιχειρηματιών που εθίγησαν από τα αμερικανικά μέτρα δεν είναι περιορισμένος μέχρι σημείου ώστε να καταστεί δυνατό να θεωρηθεί η ζημία που υπέστησαν ως ασυνήθης και ειδική.
- 199 Ένας ιδιώτης υφίσταται ασυνήθη και ειδική ζημία μόνον αν θίγεται κατά ιδιαίτερο τρόπο ή σε διαφορετική έκταση και πολύ εντονότερα απ' ό,τι το σύνολο των επιχειρηματιών (απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Δεκεμβρίου 1984, 59/83, Βιονίλας κατά ΕΟΚ, Συλλογή 1984, σ. 4057, σκέψη 28). Πάντως, ο αμερικανικός πρόσθετος δασμός έπληξε, αντιθέτως, στον ίδιο βαθμό όλους τους εξαγωγείς συσσωρευτών κοινοτικής προελεύσεως με προορισμό τις Ηνωμένες Πολιτείες.
- 200 Ναι μεν το Δικαστήριο έχει αναφερθεί σε ορισμένη ευθύνη λόγω δυσανάλογων ζημιών που υπέστησαν ορισμένοι επιχειρηματίες κατόπιν της εκδόσεως πράξεων που θεσπίστηκαν νομίμως (απόφαση De Boer Buizen κατά Συμβουλίου και

Επιτροπής, σκέψη 157 ανωτέρω, σκέψη 17), πλην όμως επρόκειτο, σε αντίθεση με την υπό εξέταση υπόθεση, για πράξη που περιόριζε το εμπόριο και είχε εκδοθεί από την Κοινότητα. Οι επίμαχες επιχειρήσεις δεν θα μπορούσαν να αποζημιωθούν παρά μόνον υπό την προϋπόθεση ότι είχαν υποστεί δυσανάλογη περιουσιακή ζημία σε σχέση με τους άλλους διανομείς των ιδίων προϊόντων.

- 201 Η αύξηση των αμερικανικών εισαγωγικών δασμών που έλαβε χώρα πέντε μήνες μετά τη σχετική προειδοποίηση δεν συνιστά γεγονός ικανό να χαρακτηριστεί ως ασύνηθες όχι μόνο διότι οι συμφωνίες του ΠΟΕ και, ακόμη, από το 1947, η ΓΣΔΕ παρέχουν τη δυνατότητα μεταβολής των δασμών δυνάμει του άρθρου XXVIII της ΓΣΔΕ, αλλά και λόγω του ότι διάφορα μέσα εμπορικής άμυνας ενεργούν κατά τρόπο ισοδύναμο, διά μέσου της αυξήσεως των δασμών.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 202 Όσον αφορά τις ζημίες που μπορούν να υποστούν οι επιχειρηματίες λόγω των δραστηριοτήτων των κοινοτικών οργάνων, μια ζημία είναι, αφενός, ασυνήθης όταν υπερβαίνει τα όρια των οικονομικών κινδύνων που είναι σύμφυτοι με τις δραστηριότητες του οικείου τομέα και, αφετέρου, ειδική όταν θίγει μια ειδική κατηγορία επιχειρηματιών κατά τρόπο δυσανάλογο σε σχέση με τους λοιπούς επιχειρηματίες (απόφαση της 28ης Απριλίου 1998, Dorsch Consult κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, σκέψη 155 ανωτέρω, σκέψη 80, και απόφαση Afrikanische Frucht-Compagnie και Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, σκέψη 89 ανωτέρω, σκέψη 151).
- 203 Εν προκειμένω, δεν αποδείχθηκε ότι οι ενάγουσες υπέστησαν, λόγω του ότι το κοινοτικό καθεστώς εισαγωγής μπανανών είναι ασυμβίβαστο με τις συμφωνίες ΠΟΕ, ζημία που υπερβαίνει τα όρια των κινδύνων που είναι σύμφυτοι με την εξαγωγική δραστηριότητά τους.

- 204 Είναι αληθές ότι, όπως επισημαίνεται στο προοίμιο της Συμφωνίας περί ιδρύσεως του ΠΟΕ, η εν λόγω συμφωνία έχει ως αντικείμενο τη θέσπιση ενός πολυμερούς ενιαίου εμπορικού συστήματος που ενσωματώνει τα αποτελέσματα των προσπαθειών απελευθέρωσης του εμπορίου που είχαν αναληφθεί προγενεστέρως.
- 205 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το ενδεχόμενο αναστολής των δασμολογικών παραχωρήσεων, μέτρο που προβλέπεται από τις συμφωνίες ΠΟΕ και περίπτωση που συντρέχει εν προκειμένω, είναι ένας από τους σύμφυτους με το ισχύον σύστημα του διεθνούς εμπορίου αστάθμητους παράγοντες. Κατά συνέπεια, η μετάπτωση αυτή βαρύνει υποχρεωτικώς κάθε επιχειρηματία που αποφασίζει να διαθέσει την παραγωγή του στην αγορά ενός από τα μέλη του ΠΟΕ.
- 206 Όπως επισήμαναν οι ίδιες οι ενάγουσες, η απόφαση των διαιτητών της 9ης Απριλίου 1999 υπογράμμισε ότι ο προσωρινός χαρακτήρας που το άρθρο 22, παράγραφος 1, του ΜΕΔ προσδίδει στην αναστολή των παραχωρήσεων καταδεικνύει ότι η εν λόγω αναστολή έχει ως αντικείμενο να παρακινήσει το επίμαχο μέλος του ΠΟΕ να τηρήσει τις συστάσεις και τις αποφάσεις του ΟΕΔ.
- 207 Επιπλέον, από το άρθρο 22, παράγραφος 3, στοιχεία β' και γ', του ΜΕΔ, διεθνούς πράξεως που αποτέλεσε αντικείμενο των ενδεδειγμένων μέτρων δημοσιότητας ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κοινοτικοί επιχειρηματίες έλαβαν γνώση της εν λόγω πράξεως, προκύπτει ότι το καταγγέλλον μέλος του ΠΟΕ δύναται να επιδιώξει την αναστολή παραχωρήσεων ή άλλων υποχρεώσεων σε άλλους τομείς, εκτός εκείνου στον οποίο η ειδική ομάδα ή το δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο διαπίστωσε παράβαση από το οικείο μέλος, είτε στο πλαίσιο της ίδιας συμφωνίας είτε στο πλαίσιο άλλης συμφωνίας ΠΟΕ.
- 208 Επομένως, οι ενάγουσες εσφαλμένως υποστηρίζουν ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συνήθης κίνδυνος το ενδεχόμενο της εφαρμογής αντιποίνων εκ μέρους τρίτου κράτους που προκύπτουν από ένδικη διαφορά η οποία ανεφύη σε τομέα εντελώς διαφορετικό από τον δικό τους τομέα δραστηριοτήτων.

- 209 Συνεπώς, οι κίνδυνοι στους οποίους μπορούσε να εκτεθεί, εκ του λόγου αυτού, η διάθεση από τις ενάγουσες των συσσωρευτών τους στην αμερικανική αγορά δεν πρέπει να θεωρούνται ξένοι προς τους συνήθεις κινδύνους του διεθνούς εμπορίου, κατά το παρόν στάδιο της οργάνωσώς του.
- 210 Εξάλλου, οι ίδιες οι ενάγουσες επισήμαναν, με τα δικόγραφά τους, ότι οι δασμολογικές παραχωρήσεις που αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγματεύσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής υπό τη μορφή του αρχικού εισαγωγικού δασμού με το μειωμένο ποσοστό 3,5 % δεν παρουσίαζαν αμετάβλητο χαρακτήρα.
- 211 Επομένως, δεν συντρέχει λόγος, υπό τις περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως, να χαρακτηριστεί ως ασυνήθης η ζημία που υπέστησαν οι ενάγουσες.
- 212 Η ως άνω διαπίστωση αρκεί για να αποκλειστεί κάθε δικαίωμα αποζημιώσεως εκ του λόγου αυτού. Επομένως, δεν είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί της προϋποθέσεως του ειδικού χαρακτήρα της ζημίας.
- 213 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το αίτημα αποζημιώσεως των εναγουσών που στηρίζεται στο καθεστώς της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας σε περίπτωση που δεν υφίσταται παράνομη συμπεριφορά των οργάνων της.
- 214 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η αγωγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως αβάσιμη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 215 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 216 Δεδομένου ότι οι ενάγουσες ηττήθηκαν, πρέπει να υποχρεωθούν να φέρουν, επιπλέον των δικών τους δικαστικών εξόδων, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα των δύο εναγομένων θεσμικών οργάνων.
- 217 Δυνάμει του άρθρου 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα κράτη μέλη που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.
- 218 Συνεπώς, το Βασίλειο της Ισπανίας φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αγωγή.

2) Οι ενάγουσες φέρουν, επιπλέον των δικών τους δικαστικών εξόδων, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή.

3) Το Βασίλειο της Ισπανίας φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Vesterdorf

Lindh

Azizi

Pirrung

Legal

García-Valdecasas

Tiili

Cooke

Meij

Βηλαράς

Forwood

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Δεκεμβρίου 2005.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

E. Coulon

B. Vesterdorf

Πίνακας περιεχομένων

Νομικό πλαίσιο	II - 5400
Ιστορικό της διαφοράς	II - 5407
Διαδικασία	II - 5415
Αιτήματα των διαδικών	II - 5417
Επί του παραδεκτού	II - 5418
Επί της μη τηρήσεως, με το δικόγραφο της αγωγής, των επιταγών του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας	II - 5419
Επιχειρήματα των διαδικών	II - 5419
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5420
Επί της αρμοδιότητας του Πρωτοδικείου	II - 5421
Επιχειρήματα των διαδικών	II - 5421
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5422
Επί της ουσίας	II - 5424
Επί της ευθύνης της Κοινότητας λόγω παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων της .	II - 5424
Επιχειρήματα των διαδικών	II - 5425
— Επί της παράνομης συμπεριφοράς που προσάπτεται στα εναγόμενα θεσμικά όργανα	II - 5425
— Επί της νομικής φύσεως των κανόνων τους οποίους παρέβησαν, όπως υποστηρίζεται, τα εναγόμενα	II - 5428
— Επί της σοβαρότητας των προβαλλομένων παραβάσεων	II - 5429

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5430
— Επί του προκαταρκτικού ζητήματος της δυνατότητας επικλήσεως των κανόνων του ΠΟΕ	II - 5430
— Επί της εξαιρέσεως που αντλείται από την πρόθεση να εκπληρωθεί μια ειδική υποχρέωση που έχει αναληφθεί στο πλαίσιο του ΠΟΕ	II - 5432
— Επί της εξαιρέσεως που στηρίζεται στη ρητή παραπομπή σε συγκεκριμένες διατάξεις των συμφωνιών ΠΟΕ	II - 5438
Επί της κατ' αναλογία εφαρμογής του καθεστώτος της εξωσυμβατικής ευθύνης των κρατών μελών	II - 5440
Επί της ευθύνης της Κοινότητας σε περίπτωση που δεν υφίσταται παράνομη συμπεριφορά των οργάνων της	II - 5441
Επί της αρχής της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας σε περίπτωση που δεν υφίσταται παράνομη συμπεριφορά των οργάνων της	II - 5441
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5441
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5442
Επί της υπάρξεως πραγματικής και βεβαίας ζημίας	II - 5443
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5443
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5444
Επί της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ζημίας και της συμπεριφοράς των εναγομένων θεσμικών οργάνων	II - 5445
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5445
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5447
Επί του ασυνήθους και ειδικού χαρακτήρα της ζημίας	II - 5450
— Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5450
— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5452
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 5455